

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 9 март 2022 г.
(OR. en)

7042/22

Междуетноститутуционално досие:
2022/0066(COD)

JAI 316
FREMP 55
COHOM 18
COPEN 82
EDUC 80
MIGR 78
SOC 141
ANTIDISCRIM 10
GENDER 18
JEUN 27
CODEC 263

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	9 март 2022 г.
До:	Г-н Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2022) 105 final
Относно:	Предложение за ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно борбата с насилието над жени и домашното насилие

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2022) 105 final.

Приложение: COM(2022) 105 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 8.3.2022 г.
COM(2022) 105 final

2022/0066 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно борбата с насилието над жени и домашното насилие

{SEC(2022) 150 final} - {SWD(2022) 60 final} - {SWD(2022) 61 final} -
{SWD(2022) 62 final} - {SWD(2022) 63 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания за предложението**

Целта на настоящото предложение е **ефективната борба с насилието над жени и домашното насилие в целия ЕС**. За постигането на тази цел с него се предлагат мерки в следните области: криминализирането на съответните престъпления и санкциите за тях; защитата на жертвите и достъпа до правосъдие; подкрепата за жертвите; превенцията; координацията и сътрудничеството.

Насилието над жени е насилие на социалнополова основа, което е насочено срещу жена, защото тя е жена, или което засяга предимно жените. То включва всички актове на насилие на социалнополова основа, които водят или е вероятно да доведат до физически, сексуални, психологически или икономически увреждания или страдание за жените, включително заплахи за такива актове. То обхваща престъпления като сексуалното насилие, включително изнасилването, гениталното осакатяване на жени, насилствените бракове, насилствените аборти или стерилизация, трафика на хора с цел сексуална експлоатация, преследването, сексуалния тормоз, убийството на жени, речта на омразата и престъпленията въз основа на пола, както и различните форми на онлайн насилие („кибернасилие“), включително споделянето или манипулирането на интимни материали без съгласие, киберпреследването и кибертормоза. Това насилие се корени в неравенството между половете, което е проява на структурна дискриминация по отношение на жените. **Домашното насилие** е форма на насилие над жени, тъй като засяга предимно жените. То се случва в семейството или домакинството, независимо от биологичните или правните семейни връзки, между интимни партньори или между други членове на семейството, включително между родители и деца. Поради вкоренените модели на принуда, власт и/или контрол жените представляват в несъразмерна степен жертви на двете форми на насилие. Всеки обаче може да бъде потенциална жертва на такова насилие, независимо от своя пол или социален пол. Що се отнася по-специално до домашното насилие, то може да засегне всекиго, включително мъже, по-млади или по-възрастни хора, деца и ЛГБТИК¹ лица.

Насилието над жени и домашното насилие са предмет на наказателното право, нарушения на правата на човека и форми на дискриминация. Борбата с тях е част от действията на Европейската комисия за защита на основните ценности на ЕС и за гарантиране на спазването на Хартата на основните права на ЕС².

Насилието над жени и домашното насилие са повсеместни в целия ЕС и според оценките засягат **всяка трета жена в ЕС**. Що се отнася до по-специфичните видове насилие, през 2014 г. всяка десета жена е заявявала, че е била жертва на сексуално насилие, а една от всеки двадесет жени — че е била изнасилвана. Над 20 % от жените

¹ Лесбийки, гейове, бисексуални, транс, небинарни, интерсекс, куйър лица.

² Насилието над жени и домашното насилие могат да накърнят много от основните права, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз. Сред тях са правото на човешко достойнство (член 1), правото на живот (член 2), забраната на изтезанията и на нечовешкото или унижително отношение (член 4), правото на недискриминация, включително въз основа на пола (член 21), и правото на достъп до правосъдие (член 47).

са били подлагани на домашно насилие³. Кибернасилието е също толкова широко разпространено: според оценките през 2020 г. всяка втора млада жена е била подложена на кибернасилие на социалнополова основа⁴. Като цяло жените се сблъскват по-често с кибернасилие въз основа на своя пол или социален пол, особено със сексуални форми на кибернасилие. Жените систематично стават мишена в онлайн пространството на насилнически крайнодесни екстремистки групи и терористични групи, които целят да разпространяват омраза срещу тях. Така нареченото движение „incel“ (т.е. недоброволно несемейни мъже) например подбужда към онлайн насилие над жени и популяризира това насилие като актове на героизъм. Кибернасилието засяга най-вече жените, които са активни в обществения живот, като например политическите деятелки, журналистките и защитничките на правата на човека. Това може да доведе до заглушаване на жените, възпрепятстване на тяхното участие в обществото и подкопаване на принципа на демокрацията, заложен в Договора за Европейския съюз.

Жените биват подлагани на насилие и на работното място: за около една трета от жените в ЕС, които са били подложени на сексуален тормоз, това се е случило на работното място.

В политическите си насоки председателят Фон дер Лайен подчерта като ключов приоритет за Комисията необходимостта от предотвратяване и борба с насилието над жени, от защита на жертвите и от наказване на извършителите на престъпленията. В Стратегията за равенство между половете за периода 2020—2025 г.⁵ бяха обявени мерки на ЕС за предотвратяване на тези форми на насилие, за защита на жертвите, за наказателно преследване на извършителите на престъпленията и за прилагане на съответните всеобхватни и координирани политики. В Плана за действие на Европейския съюз на социалните права се изтъква отново ангажиментът за борба с насилието на социалнополова основа и се предлага законодателство за тази цел⁶.

Европейският парламент многократно призова Комисията да предложи законодателство относно насилието над жени и домашното насилие, както и относно кибернасилието на социалнополова основа. Неотдавна Европейският парламент прие два законодателни доклада по собствена инициатива въз основа на член 225 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), в които се отправя искане към Комисията⁷ да представи предложения относно борбата с насилието и кибернасилието на социалнополова основа⁸ и относно добавянето на насилието на социалнополова основа като нова област на престъпност по смисъла на член 83, параграф 1 от ДФЕС⁹.

³ Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA), *Насилието над жени: общоевропейско проучване. Доклад за основните резултати*, 2014 г.; проучването на FRA относно насилието над жени се основава на лично проведени интервюта с 42 000 жени от целия ЕС. Проучването представя най-всеобхватното проучване в световен мащаб на преживяното от жените насилие.

⁴ Служба на ЕП за парламентарни изследвания (EPRS), „Борба с насилието, основано на пола: кибернасилие, оценка на европейската добавена стойност“, 2021 г.

⁵ COM(2020)152 final.

⁶ COM(2021)102 final.

⁷ С позоваване на член 225 от ДФЕС.

⁸ Резолюция от 14 декември 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно борбата с насилието, основано на пола: кибернасилие, (2020/2035(INL)).

⁹ Резолюция от 16 септември 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно определянето на основаното на пола насилие като нова област на престъпност по смисъла на член 83, параграф 1 от ДФЕС (2021/2035(INL)).

- **Цели на предложението**

Настоящото предложение има за цел превенцията и борбата с насилието над жени и домашното насилие, за да се гарантират високо равнище на сигурност и пълноценното упражняване на основните права в Съюза, включително правото на равно третиране и недискриминация между мъжете и жените. По този начин предложението допринася за създаването на **пространство на свобода, сигурност и правосъдие (дял V от ДФЕС)**. С цел постигане на тези цели с предложението:

- се повишава ефективността на действащите правни инструменти на ЕС, имащи отношение към борбата с насилието над жени и домашното насилие;
- се създава възходящо сближаване и се запълват пропуските в защитата, достъпа до правосъдие, подкрепата, превенцията, координацията и сътрудничеството; и
- се привежда правото на ЕС в съответствие с установените международни стандарти.

С предложението се криминализират определени форми на насилие, които засягат предимно жените, и се укрепват правата на жертвите, като се използват съществуващите правни основания, посочени в член 82, параграф 2 и член 83, параграф 1 от ДФЕС. По този начин се гарантира ефективното наказателно преследване на тези престъпления и се допринася за премахването на насилието над жени и домашното насилие, както и за по-добрата подкрепа и защита на жертвите. Чрез повишаване на доверието в съдебните схеми на другите държави членки предложението ще способства за взаимното признаване на присъдите и решенията по наказателноправни дела и ще подобри съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси.

Важна отправна точка за предложението е Конвенцията на Съвета на Европа от 2014 г. за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие („**Истанбулската конвенция**“)¹⁰. Истанбулската конвенция е най-пространната международна рамка, занимаваща се по всеобхватен начин с насилието над жени и домашното насилие.

Настоящото предложение има за цел да постигне целите на Конвенцията в рамките на правомощията на ЕС, като допълни съществуващите достижения на правото на ЕС и националното законодателство на държавите членки в областите, обхванати от Конвенцията. Необходимостта от действие е налице както в държавите членки, които са ратифицирали Истанбулската конвенция, така и в тези, които не са я ратифицирали¹¹. При подготвителната работа бе установена необходимост от действие в областите на: достъпа до правосъдие, включително минимални правила относно определенията и санкциите, свързани с някои престъпления, правата и защитата на жертвите във връзка с наказателното производство, специализираната подкрепа за жертвите, превенцията на такова насилие и укрепването на по-тясната координация и сътрудничество на равнището на ЕС и на национално равнище. Съответните стандарти на ЕС са разпръснати в няколко правни инструмента и не доведоха до ефективен мониторинг и правоприлагане. Въпреки че действията на национално равнище бяха

¹⁰ Конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (CETS № 210); COM(2016)111.

¹¹ Държавите членки, които не са ратифицирали Истанбулската конвенция, са BG, CZ, HU, LT, LV и SK.

предизвикани главно от Истанбулската конвенция, мониторингът на прилагането на Конвенцията¹² показва, че продължават да съществуват пропуски. Като се има предвид начинът, по който насилието над жени и домашното насилие се развиват през последните десетилетия, е малко вероятно тези видове престъпления да намалееят значително без допълнителни действия от страна на ЕС.

Освен това в настоящото предложение се вземат предвид появили се отскоро явления като **кибернасилието над жени**, което не е конкретно разгледано в Истанбулската конвенция. Кибернасилието се разраства вследствие на използването на интернет и ИТ инструментите. То често е продължение на насилието, на което са подложени жертвите офлайн. Въпреки широкото разпространение на кибернасилието, към днешна дата нормативната уредба е силно разпокъсана и са установени значителни правни пропуски както на равнището на ЕС, така и на равнището на държавите членки.

Понастоящем нито един конкретен законодателен акт на ЕС не се занимава цялостно с насилието над жени и домашното насилие. Настоящата директива ще бъде първият **акт, занимаващ се конкретно с този вид насилие**. Мерките се основават на **препоръките** на Експертната група за действие срещу насилието над жени и домашното насилие (GREVIO)¹³ — независимия експертен орган, отговарящ за мониторинга на прилагането на Истанбулската конвенция. С тях се вземат предвид и препоръките на международни експерти и органи в областта, включително под егидата на Организацията на обединените нации, както и техните констатации относно международно приетите добри практики в борбата с насилието над жени и домашното насилие. С целевите мерки във връзка с престъпленията и правата на жертвите се определят **минимални правила, които дават възможност на държавите членки да определят по-високи стандарти**, като се предоставя **гъвкавост** на държавите членки да вземат предвид специфичните за всяка държава ситуации.

Предлагат се по-специално следните мерки:

- **Криминализиране на определени форми на насилие**, които засягат предимно жените и които не са достатъчно третираны на национално равнище и които попадат в компетентността на ЕС въз основа на съществуващите правни основания. Това се отнася до **криминализирането на изнасилването въз основа на липсата на съгласие** (в някои държави членки за тази цел се изисква да е била използвана сила или заплахата), **гениталното осакатяване на жени и някои форми на кибернасилие**.
- **Укрепване на достъпа на жертвите до правосъдие и правата им на съответна защита**, с което се посрещат специфичните нужди на жертвите на насилие над жени и домашно насилие. Тези мерки включват:
 - гарантиране, че националните органи разполагат с необходимите средства за справяне с насилието над жени и домашното насилие;
 - гарантиране, че националните органи третират жертвите по начин, отчитащ социалнополовите особености;

¹² Вж. междинния хоризонтален преглед на докладите за базова оценка, изготвени от Експертната група за действие срещу насилието над жени и домашното насилие (GREVIO), <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/mid-term-horizontal-review-provides-a-panoramic-view-of-the-implementation-of-the-istanbul-convention>.

¹³ Вж. бележка под линия 9 по-горе.

- осигуряване на индивидуална оценка на нуждите от защита и подкрепа, съобразена със специфичните нужди на жертвите на насилие над жени или домашно насилие;
- осигуряване на специални гаранции за децата жертви на насилие над жени или домашно насилие;
- осигуряване на защита чрез незабавни забранителни заповеди и заповеди за защита;
- гарантиране, че жертвите могат ефективно да предявят иск за обезщетение спрямо извършителя на престъплението;
- гарантиране на премахването на онлайн съдържание във връзка с престъпления на кибернасилие и възможност за съдебна защита за засегнатите ползватели; и
- гарантиране, че съществуват правителствени органи, които подпомагат, съветват и представляват жертвите в съдебни производства по случаи на насилие над жени или домашно насилие.
- Осигуряване на **подкрепа за жертвите**, съобразена със специфичните нужди на жертвите на насилие над жени или домашно насилие. Това включва специфична подкрепа в случаи на сексуално насилие и генитално осакатяване на жени, достъп до национални горещи телефонни линии, повишена наличност на подслони и всеобхватна подкрепа за жертвите на сексуален тормоз на работното място. Предвижда се също целева подкрепа за жертвите със специфични нужди и рисковите групи, включително жени, бягащи от въоръжени конфликти.
- **Предотвратяване** на насилието над жени и домашното насилие, включително чрез повишаване на осведомеността, обучение на специалисти, които е вероятно да влязат в контакт с жертвите, и работа с извършителите на престъпленията.
- **Засилване на координацията и сътрудничеството на национално равнище и на равнище ЕС** чрез осигуряване на многоведомствен подход и подобряване на събирането на данни относно насилието над жени и домашното насилие.

• **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Нито един специален законодателен акт на ЕС не се занимава конкретно с насилието над жени и домашното насилие. Съществуват обаче няколко правни инструмента на ЕС, които са от значение за жертвите на насилие над жени и домашно насилие. С тях се установяват или общи правила, приложими и за тази категория жертви, или специални правила за определени форми на такова насилие. По-долу са посочени най-значимите от тях:

- **Директива 2012/29/ЕС**(„Директива за правата на жертвите“):¹⁴:

Директивата за правата на жертвите се прилага за всички жертви на престъпления. В нея се определят минималните стандарти за правата, защитата

¹⁴ Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57—73).

и подкрепата на жертвите на престъпления в ЕС. В нея се споменават и жертвите на насилие на социалнополова основа, жертвите на сексуално насилие и жертвите на насилие при близки взаимоотношения. Директивата не предвижда обаче специални правила, съобразени с нуждите на жертвите на тези видове престъпления. Настоящото предложение допълва правилата на Директивата за правата на жертвите, за да се отговори на специфичните нужди на жертвите на насилие над жени и домашно насилие. В допълнение към посpecificчните мерки, обхванати от настоящото предложение, жертвите ще продължат да се ползват от общите разпоредби на Директивата за правата на жертвите.

- **Директива 2011/99/ЕС** („Директива относно европейската заповед за защита“)¹⁵ и **Регламент (ЕС) № 606/2013** („Регламент относно взаимното признаване“)¹⁶ — правилата на ЕС относно европейските заповеди за защита:

тези два инструмента дават възможност за трансгранично признаване на заповеди за защита, издадени съгласно националното право. Настоящата инициатива изисква от държавите членки да предвидят незабавни забранителни заповеди и заповеди за защита по силата на националното си законодателство, като по този начин се осигури основата за Директивата относно европейската заповед за защита и Регламента относно взаимното признаване.

- **Директива 2011/93/ЕС** („Директива относно сексуалното насилие над деца“)¹⁷ и **Директива 2011/36/ЕС** („Директива за борба с трафика на хора“)¹⁸:

Директивата относно сексуалното насилие над деца и Директивата за борба с трафика на хора предвиждат мерки за превенция, защита, подкрепа и достъп до правосъдие за конкретни категории жертви, а именно жертвите на сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца и детска порнография, както и жертвите на трафик на хора. По-конкретните стандарти на тези директиви относно криминализирането на такова насилие и съответните санкции ще продължат да се прилагат. Директивата за борба с трафика на хора се бори с трафика на хора с цел сексуална експлоатация. В момента тя е предмет на преглед, за да се оцени евентуалната необходимост от бъдещи изменения, като се вземат предвид криминализирането на равнище ЕС и съответните наказания, въведени с настоящата директива.

Директивата относно сексуалното насилие над деца ще продължи да се прилага по отношение на сексуалното насилие над деца. В член 24 от Хартата на основните права на Европейския съюз се посочва, че децата имат право на

¹⁵ Директива 2011/99/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно европейската заповед за защита (ОВ L 338, 21.12.2011 г., стр. 2—18).

¹⁶ Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 г. относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела (ОВ L 181, 29.6.2013 г., стр. 4—12).

¹⁷ Директива 2011/93/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета (ОВ L 335, 17.12.2011 г., стр. 1—14).

¹⁸ Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него (ОВ L 101, 15.4.2011 г., стр. 1—11).

закрила и на грижите, необходими за тяхното благоденствие, и че при всички действия, които се предприемат от публичните органи или частни институции по отношение на децата, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение. Очевидно е, че защитата по силата на конкретна уредба за криминализиране на изнасилването въз основа на понятието за съгласие следва да бъде разширена, така че да обхване и децата, доколкото те могат да дадат валидно съгласие. Това се определя от възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, която се урежда на равнището на държавите членки и се различава в отделните държави членки. Като се има предвид, че Директивата относно сексуалното насилие над деца вече предоставя специална уредба за всички деца, с настоящото предложение се въвеждат необходимите промени, за да се гарантира съгласуваност чрез целенасочено изменение на посочената директива. Това изменение въвежда проникването като допълнително утежняващо обстоятелство и понятието за липса на съгласие за децата, навършили възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия. Успоредно с това Директивата относно сексуалното насилие над деца също е в процес на оценка, която може да доведе до предложение за преработване през 2023 г. Това ще предостави възможност да се гарантира цялостната съгласуваност на специалната уредба за защита на децата от всички форми на сексуално насилие и сексуална експлоатация с настоящото предложение.

Разпоредбите на настоящото предложение, свързани с правата, защитата и подкрепата на жертвите и превенцията на насилието над жени или домашното насилие (глави 3—5), ще се прилагат и за жертвите, попадащи в обхвата на Директивата относно сексуалното насилие над деца и Директивата за борба с трафика на хора, когато тези действия също са класифицирани като съставляващи насилие над жени или домашно насилие.

- **Директива 2004/80/ЕС на Съвета**(„Директива относно обезщетението“)¹⁹:

Директивата относно обезщетението дава възможност на лицата, станали жертва на умишлено престъпление, извършено с насилие, да поискат обезщетение от държавата. Настоящата инициатива укрепва допълнително правата на жертвите на достъп до обезщетение чрез укрепване на правото на обезщетение от извършителя на престъплението, включително чрез установяване на минимални правила за предоставянето на такова обезщетение.

- **В директивите в областта на равенството между половете**²⁰ се постановява, че основаният на пола тормоз и сексуалният тормоз на работното място и при достъпа до стоки и услуги противоречат на принципа на равно третиране на мъжете и жените. С директивите се изисква от държавите членки да забранят такова поведение, да осигурят правни средства за защита (включително

¹⁹ Директива 2004/80/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. относно обезщетението на жертвите на престъпления (ОВ L 261, 6.8.2004 г., стр. 15—18).

²⁰ Директива 2004/113/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 г. относно прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги ([ОВ L 373, 21.12.2004 г., стр. 37—43](#)); Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (преработена)([ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23—36](#)); Директива 2010/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 г. за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, и за отмяна на Директива 86/613/ЕИО на Съвета ([ОВ L 180, 15.7.2010 г., стр. 1—6](#)).

обезщетение) и да предвидят ефективни, пропорционални и възпиращи санкции. Настоящата директива допълва тези инструменти, като определя минимални стандарти относно подкрепата и достъпа до правосъдие за жертвите на такъв тормоз.

- **Предложение за регламент на Комисията относно единния пазар на цифрови услуги** („Законодателен акт за цифровите услуги“)²¹: с предложението за законодателен акт за цифровите услуги Комисията цели да се защитят основните права онлайн и да се преодолеят рисковете в онлайн пространството, включително рискът за безопасността на жените онлайн. В предложението за законодателен акт за цифровите услуги се установява хоризонтална рамка за регулаторен надзор, отчетност и прозрачност на доставчиците на онлайн услуги. Настоящото предложение прави Законодателния акт за цифровите услуги по-ефективен в два ключови аспекта:

- Законодателният акт за цифровите услуги съдържа задължения за дължима грижа за някои доставчици на посреднически услуги за справяне с незаконното съдържание онлайн. В него няма определение на равнището на ЕС за това какво представлява такова незаконно съдържание. Настоящото предложение допълва предложението за законодателен акт за цифровите услуги, като включва минимални правила, свързани с престъпленията на кибернасилие.
- С настоящото предложение се гарантира, че националните съдебни органи имат правомощието да издават заповеди на доставчиците на посреднически услуги да предприемат действия срещу определени видове незаконно съдържание, съставляващо кибернасилие, както е уредено с настоящото предложение.

- **Предложение за присъединяване към Истанбулската конвенция**

През 2016 г. Комисията предложи ЕС да се присъедини към Истанбулската конвенция²², след което Комисията и председателството на Съвета подписаха Конвенцията от името на ЕС през 2017 г. Към днешна дата процесът на присъединяване на ЕС не е приключил, тъй като Съветът все още не е приел окончателното решение за сключване. Завършването на процеса по присъединяване на ЕС към Конвенцията остава приоритет за Комисията. Мерките в настоящото предложение се стремят към постигането на целите на Конвенцията в областите на компетентност на ЕС, с което се укрепва защитата, предоставяна от Конвенцията. След като ЕС се присъедини към Конвенцията, настоящата инициатива ще служи за прилагане на Конвенцията в тези области.

Комисията направи оценка на всички правни инструменти на ЕС, които са от значение за борбата с насилието над жени и домашното насилие и които имат отношение към

²¹ Европейска комисия, *Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно единния пазар на цифрови услуги (Законодателен акт за цифровите услуги) и за изменение на Директива 2000/31/ЕО*, COM(2020) 825 final, 15.12.2020 г.

²² Европейска комисия, *Предложение за решение на Съвета за подписване от името на Европейския съюз на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие*, COM(2016) 111 final, 4.3.2016 г.; Европейска комисия, *Предложение за решение на Съвета за сключване от Европейския съюз на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие*, COM(2016) 109 final, 4.3.2016 г.

правата на жертвите, изхождайки от целите на настоящото предложение. При изготвянето на настоящото предложение Комисията взе предвид резултатите от тази оценка (вж. приложение 8 към доклада за оценка на въздействието). Следователно настоящото предложение е съгласувано с имащите отношение разпоредби на действащото законодателство на ЕС.

- **Съгласуваност с други политики на ЕС**

Настоящото предложение е в съответствие с целите на Договора за осигуряване на високо равнище на сигурност в пространството на свобода, сигурност и правосъдие на ЕС, както е предвидено в дял V от ДФЕС, както и с упражняването на основните права в ЕС. То е в съответствие и с редица политики на ЕС, които подчертават необходимостта от справяне с насилието на социалнополова основа. Тази цел заема видно място във всеобхватната Стратегия на ЕС за правата на детето²³, Стратегията на ЕС за правата на жертвите (2020—2025 г.)²⁴, Стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020—2025 г.²⁵, Стратегията за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г.²⁶ и Плана за действие на Европейския стълб на социалните права²⁷. В План за действие относно равенството между половете (GAP) III²⁸ борбата с насилието на социалнополова основа е един от приоритетите на външната дейност на ЕС.

Комисията прие съобщение, озаглавено „По-приобщаваща и защитена Европа: разширяване на списъка на престъпленията в Европа, за да обхване речта на омразата и престъпленията от омраза“²⁹, с което поиска от Съвета да приеме решение за разширяване на списъка на престъпленията на ЕС в член 83, параграф 1 от ДФЕС, за да се включат в него речта на омразата и престъпленията от омраза („инициатива на ЕС за престъпленията“). Речта на омразата и престъпленията от омраза подкопават самите основи на демократичното и плуралистично общество и общите ценности, залегнали в член 2 от ДЕС. Особената тежест на тези деяния, като се има предвид отражението им върху основните права и ценности, и трансграничният им характер изискват общи действия на равнището на Съюза. За да се противодейства по-специално на рязкото увеличаване на публичното подбуждане към насилие и омраза онлайн въз основа на

²³ Европейска комисия, Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Стратегия на ЕС за правата на детето, COM(2021) 142 final, 24.3.2021 г.

²⁴ Европейска комисия, Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Стратегия на ЕС за правата на жертвите (2020—2025 г.), COM(2020) 258 final, 24.6.2020 г.

²⁵ Европейска комисия, Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Съюз на равенство: Стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК за периода 2020—2025 г., COM(2020) 698 final, 12.11.2020 г.

²⁶ Европейска комисия, Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Съюз на равенство: Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г., COM(2021) 101 final, 3.3.2021 г.

²⁷ Европейска комисия, Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. План за действие на Европейския стълб на социалните права, COM(2021) 102 final, 4.3.2021 г. Равенството между половете е и вторият принцип на Европейския стълб на социалните права, който има за цел да гарантира и насърчава равното третиране и равните възможности между жените и мъжете във всички области, включително в борбата с насилието на социалнополова основа.

²⁸ Европейска комисия, Съвместно съобщение до Европейския парламент и Съвета. План за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP) III — амбициозна програма за равенство между половете и за овластяване на жените във външните дейности на ЕС, JOIN(2020) 17 final, 25.11.2020 г.

²⁹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета — По-приобщаваща и защитена Европа: разширяване на списъка на престъпленията в Европа, за да обхване речта на омразата и престъпленията от омраза, COM(2021) 777 final, 9.12.2021 г.

пола или социалния пол, по-специално подбуждането към омраза или насилие спрямо жените, в настоящата директива се определят минимални правила за определянето и наказанията за престъплението, свързано с този вид кибернасилие. След приемането на решението на Съвета за добавяне на речта на омразата и престъпленията от омраза като ново правно основание в член 83, параграф 1 от ДФЕС, Комисията ще може да предложи допълнително законодателство за хармонизиране в областта на речта на омразата и престъпленията от омраза чрез добавяне на защитени основания.

- **Съответствие на предложението с принципа на съгласуваност с целите в областта на климата**

Както бе установено в оценката на въздействието, не се очаква предложението да окаже въздействие върху околната среда.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Настоящото предложение се основава на комбинираните правни основания на член 82, параграф 2 и член 83, параграф 1 от ДФЕС.

Член 83, параграф 1 от ДФЕС предоставя правното основание за минимални правила относно определянето на престъпленията и санкциите във връзка със сексуалната експлоатация на жени и деца и компютърните престъпления.

Понятието „сексуална експлоатация“ в член 83, параграф 1 ДФЕС може да се разбира като всяка действителна злоупотреба или опит за злоупотреба с уязвимо положение, различие във властовите позиции или доверие, включително, но не само, с цел извличане на парична, социална или политическа изгода от сексуален акт с друго лице. Експлоататорският елемент може да се отнася до придобиването на власт или господство над друго лице с цел полово удовлетворение, финансова изгода и/или напредък. Престъпленията изнасилване и генитално осакатяване на жени предполагат наличието на тези елементи. Гениталното осакатяване на жени е експлоататорска практика, извършвана с цел запазване и утвърждаване на господството над жените и момичетата и упражняване на социален контрол върху сексуалността на момичетата и жените. Понякога то се извършва в контекста на детски или насилствен брак или домашно насилие. Това отразява типичния силов дисбаланс на силите между жените и мъжете в такива случаи, който преобладава и в случаите на изнасилване.

Понятието „компютърна престъпност“ в член 83, параграф 1 ДФЕС обхваща престъпления чрез или неразривно свързани с използването на информационни и комуникационни технологии. Използването на тези технологии като средство за нападение може да увеличи тежестта на престъплението от гледна точка на количеството, качеството, интензивността, подбора на мишените и продължителността до степен, която не може да бъде постигната с други средства. В настоящото приложение минималните правила относно престъпленията, съставляващи кибернасилие над жени, са насочени срещу такива престъпления, които са неразривно свързани с онлайн средата и използването на тези технологии.

Член 82, параграф 2 от ДФЕС предоставя правното основание за установяването на минимални правила относно правата на жертвите на престъпления, доколкото това е необходимо за улесняване на взаимното признаване на присъди и съдебни решения, както и на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси с трансгранично измерение.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Насилието над жени и домашното насилие са широко разпространени в ЕС явления, а пандемията от COVID-19 влоши допълнително положението. Това насилие засяга милиони хора в ЕС, води до нарушения на основните права и причинява значителни разходи. От това произтича специална необходимост от обща борба с насилието над жени и домашното насилие на равнището на ЕС.

Кибернасилието над жени, включително в контекста на домашното насилие, се превърна в нова форма на такова насилие, която чрез интернет се разпространява и излиза извън границите на отделните държави членки. Като се има предвид присъщото трансгранично измерение на кибернасилието, предприемането на самостоятелни действия от страна на държавите членки няма да бъде достатъчно за решаването на проблема.

Всички държави членки са въвели мерки срещу насилието над жени и домашното насилие в своето законодателство и политики, но в различна степен. Множеството от подходи създава правна несигурност относно правата на жертвите на такова насилие в целия ЕС. Разпокъсаността на регионално и местно равнище е още по-голяма.

ЕС вече подкрепя държавите членки в борбата с този вид насилие чрез финансиране, мерки на политиката и съответни хоризонтални правни инструменти. Необходими са обаче целенасочени законодателни действия на равнището на ЕС, за да станат съществуващите мерки по-ефективни и да се укрепят допълнително инструментите на Съюза за борба с насилието над жени и домашното насилие чрез установяването на минимални правила. За държавите членки, които са страни по Истанбулската конвенция, мерките на ЕС ще са в подкрепа на нейното прилагане. Настоящото предложение ще даде възможност за допълнителни, координирани мерки в целия ЕС и ще даде възможност за правоприлагане на равнището на ЕС. Настоящото предложение има за цел да се постигне баланс между гарантирането на ефективността на предвидените в него задължения и предоставянето на гъвкавост на държавите членки да отчитат националните особености и нужди при прилагането на установените в него правила.

За да се гарантира равното третиране на жертвите в целия ЕС, с инициативата ще се осигури възходящо сближаване чрез определяне на минимални правила относно правата на жертвите на насилие над жени и домашно насилие. Тези правила имат за цел да подкрепят и защитават жертвите на такова насилие преди, по време на или след наказателното производство и да въведат минимални правила относно определенията и наказанията за деянията, при които съществуват пропуски в криминализирането. В предложението се определя минималният размер на максималните наказания за престъпленията, изброени в предложението. По този начин предложението оставя на държавите членки да определят минималните наказания.

- **Пропорционалност**

Настоящото предложение има за цел да противодейства ефективно на насилието над жени и домашното насилие по всеобхватен начин. Това означава, че се предприемат действия в различни аспекти, целящи предотвратяването на такова насилие; защитата и подкрепата на жертвите и осигуряването на достъп до правосъдие в случай на насилие; и осигуряването на координация между всички съответни субекти.

Многобройни проучвания (например обширно проучване на Европейската мрежа от правни експерти в областта на равенството между половете и недискриминацията³⁰ и задълбочено проучване на Тематичния отдел по граждански права и конституционни въпроси на Европейския парламент³¹) показват, че само всеобхватен подход, третиращ всички компоненти на проблема в единен акт на ЕС, с който се налагат минимални правила на държавите членки, може ефективно да допринесе за премахването на насилието над жени и домашното насилие и за осигуряването на по-ефективна, целенасочена подкрепа и защита в отговор на специфичните нужди на жертвите на този вид насилие. С действия, разпръснати в различни законодателни актове на ЕС, всеки от които преследва своя собствена цел, няма да се постигнат такива резултати.

Комисията разгледа няколко варианта на политиката за постигането на целите на настоящото предложение:

- първият вариант се състои главно от мерки за прилагане на стандартите на Истанбулската конвенция в правото на ЕС в областите от компетентността на ЕС; и
- втори вариант на политиката, който се основава на мерките от първия вариант и въвежда по-всеобхватни и подробни мерки, за да се гарантират по-високи минимални стандарти, като улеснява тяхната приложимост и преодолява допълнителните пропуски, включително по отношение на кибернасилието, с отчитане на препоръките на Експертната група за действие срещу насилието над жени и домашното насилие в контекста на мониторинга на Конвенцията. Този вариант беше разделен допълнително на два подварианта (2А и 2Б), като подвариант 2Б се състои от по-широкообхватни задължения по отношение на сексуалния тормоз, достъпа до правосъдие, защитата на жертвите и събирането на данни.

Настоящото предложение се основава на вариант на политика 2А, тъй като в него се предвижда най-ефективният набор от мерки, като същевременно се съблюдава принципът на пропорционалност. Този избор се основава на предварителен задълбочен анализ на въздействието на различните варианти на политиката върху основните права, както и на социалното и икономическото въздействие. Той се основава и на внимателен анализ на ефективността, ефикасността и съгласуваността на вариантите на политиката. Като цяло за вариант 2А бе доказано, че постига по-добри резултати по отношение на приноса към тези области и осигурява по-голяма нетна полза. Очаква се чрез него да се осигури широка **защита на основните права** и да се подобрят **социалното положение на жертвите и обществото като цяло** благодарение на предвидения всеобхватен набор от задължения.

В съответствие с принципа на пропорционалност и необходимост от действие на ЕС с настоящото предложение ще се установят минимални правила за укрепване на мерките,

³⁰ Европейска мрежа на правните експерти в областта на равенството между половете и недискриминацията. *Криминализиране на насилието над жени на социалнополова основа в европейските държави, включително насилието, способствано от ИКТ. Специален доклад*, 2021 г., на разположение на адрес <https://www.equalitylaw.eu/downloads/5535-criminalisation-of-gender-based-violence-against-women-in-european-states-including-ict-facilitated-violence-1-97-mb> (EELN 2021).

³¹ Борба с насилието над жени и домашното насилие в Европа — добавената стойност на Истанбулската конвенция и оставащите предизвикателства, 2020 г., на разположение на адрес: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/658648/IPOL_STU\(2020\)658648_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/658648/IPOL_STU(2020)658648_EN.pdf).

предприемани от държавите членки в областта на превенцията, защитата и подкрепата на жертвите, достъпа до правосъдие и координацията. С предложението ще се подобрят правната сигурност, ефективното прилагане и защитата на жертвите. Чрез него за първи път се установява целенасочен и координиран подход на ЕС за борба с насилието над жени и домашното насилие. Този подход се основава на набор от минимални правила, които добавят стойност към съществуващите национални, европейски и международни правила, като същевременно оставят на държавите членки гъвкавост при прилагането.

- **Избор на инструмент**

Съгласно правното основание, избрано за предложението, подходящият инструмент е директива, приета в съответствие с обикновената законодателна процедура. Целта на настоящото предложение е да се постигне опростяване в полза на съответните специалисти и жертви, като имащите отношение правила на ЕС биват събрани по прозрачен начин в единствен инструмент.

Избрана е специална директива относно насилието над жени и домашното насилие вместо изменение на съществуващи инструменти. Правилата на тази директива ще се прилагат в допълнение към правилата, установени в Директивата за правата на жертвите, която е общата правна рамка на ЕС относно правата на жертвите. В някои разпоредби от настоящата директива се предвиждат специални мерки, допълващи общите правила, по начин, подобен на направеното за жертвите на други конкретни видове престъпления, като например жертвите на трафик на хора, на сексуално насилие над деца и на тероризъм.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

При изготвянето на доклада за оценка на въздействието Комисията оцени въздействието на съответните разпоредби на действащото законодателство на ЕС върху предотвратяването и борбата с насилието над жени и домашното насилие. Това беше придружено от подробен обзор на мерките на политиките и законодателните мерки на държавите членки.

При подготвителната работа бяха използвани и последните мониторингови доклади за Директивата за правата на жертвите³² и Директивата относно европейската заповед за защита³³. Комисията извърши тази работа в координация с предстоящите общи оценки на Директивата за правата на жертвите, Директивата относно сексуалното насилие над деца и Директивата за борба с трафика на хора.

³² Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно прилагането на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета, COM(2020) 188 final, на разположение на адрес: EUR-Lex - 52020DC0188 - BG - EUR-Lex (europa.eu).

³³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета относно прилагането на Директива 2011/99/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно европейската заповед за защита, COM(2020) 187 final, на разположение на адрес: EUR-Lex - 52020DC0187 - BG - EUR-Lex (europa.eu).

Анализът показва, че съответното законодателство на ЕС предоставя права на жертвите на насилие над жени и домашно насилие по много избирателен начин. Това става по силата на законодателство, което не урежда предимно тези видове насилие (вж. по-горе относно взаимодействието с действащото законодателство на ЕС за преглед на текущата ситуация). Мерките на ЕС не са изрично предназначени за жертвите на насилие над жени и на домашно насилие. Съответните задължения не са достатъчно специфични по отношение на жертвите на насилие над жени и на домашно насилие или оставят широка свобода на преценка на държавите членки. Освен това съответното законодателство на ЕС е вече в сила средно повече от 10 години. През този период нуждите на жертвите не са били посрещани в достатъчна степен и следва да бъдат взети предвид по съответния начин.

• Консултации със заинтересованите страни

Комисията проведе обширни консултации със заинтересованите страни, за да събере информация за изготвянето на настоящата законодателна инициатива. Стремехът на Комисията бе да събере актуална информация и експертен опит и да изготви ефективни мерки за борба с насилието над жени и домашното насилие, както е посочено в стратегията на заинтересованите страни, която е в основата на инициативата. Комисията също така взе предвид имащи отношение към въпроса резултати от предишни консултации. През 2016 г. Комисията проведе проучване на Евробарометър относно насилието на социалнополова основа, с извадка от над 27 000 респонденти от всички държави — членки на ЕС³⁴. Това спомогна за изготвянето и изпробването на вариантите на политиката.

Много **заинтересовани страни** призоваха за засилени законодателни и незаконодателни действия на ЕС срещу насилието над жени и домашното насилие. Подробности за отделните консултации са представени в следващия раздел.

Открита обществена консултация: „Защита на жертвите и наказване на извършителите“ бе проведена на [уебсайта за консултации на Комисията](https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2115) от 8 февруари до 10 май 2021 г. Въпросите към обществеността разглеждаха различни аспекти на предотвратяването и борбата с насилието над жени и домашното насилие. По-конкретно въпросите се отнасяха до съответните мерки на държавите членки, необходимостта от допълнително регулиране и предпочитаните варианти на политиката. Основните резултати бяха:

- Проблемът, който излезе наяве при проучването, е, че обществеността не е достатъчно запозната с този вид насилие или го разглежда като частен въпрос. Освен това проучването показва, че няма достатъчно услуги и дейности, които да овластяват жертвите и да ги насърчават да говорят открито. Що се отнася до **възможните допълнителни мерки за превенция**, повечето от респондентите смятаха, че е важно да се преодолеят вредните социалнополови стереотипи.
- 60 % от респондентите считаха, че е необходимо да се подобрят съществуващите структури за **предоставяне на информация на жертвите на насилие над жени и домашно насилие** относно техните права, услугите, от

³⁴ Европейска комисия, Евробарометър № 449: Насилие на социалнополова основа, 2016 г., на разположение на адрес: (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2115>). Също и Европейска комисия, Евробарометър № 428: Равенство между половете, 2015 г., на разположение на адрес: (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2048>), където насилието над жени (особено сексуалното насилие) беше счтено за една от двете области, с които ЕС следва да се занимае спешно.

които могат да се ползват, и последващите действия във връзка с техните **жалби**. Що се отнася до навременността на тази информация и нейната достъпност, респондентите отговориха предимно, че информацията не се предоставя достатъчно бързо (43 %), трудно е да бъде намерена (42 %) и е непоследователна и разпръсната сред различни източници (42 %).

- 73 % от респондентите смятаха, че са необходими **допълнителни мерки за подобряване на достъпа до правосъдие** по въпроси, свързани с насилие над жени и домашно насилие, както на национално равнище, така и на равнище ЕС.
- В отговор на това дали **службите за подкрепа** системно отчитат нуждите на жертвите на насилие над жени и на домашно насилие, около половината (48 %) от респондентите не смятаха, че това е така. Отговорите на въпроса дали жертвите получават информация относно службите за подкрепа своевременно и на език, който разбират, показаха разминаващи се мнения, но по-голяма част от хората не знаеха дали това е така (41 %).
- По отношение на специфичните форми на насилие над жени повечето респонденти смятаха, че основните пропуски в защитата от основан на пола тормоз и сексуален тормоз са резултат от схващането, че този тормоз не се възприема за реален проблем от широката общественост (66 %), че санкциите са недостатъчни (66 %) и че разпоредбите не се прилагат ефективно (62 %).

Комисията проведе едновременно всеобхватни **целеви консултации** за оценката на въздействието и за анализа на пропуските в действащата законодателна уредба.

Комисията се консултира с държавите членки в писмена форма и по време на семинар. Държавите членки изразиха своята откритост по отношение на действия на равнище ЕС и счетоха предвидените мерки за уместни. Целенасочените консултации с неправителствени и международни организации показаха широка подкрепа за най-амбициозните мерки. По-специално неправителствените организации подчертаха необходимостта от усъвършенстване на мерките за превенция и защита чрез определяне на минимални правила на равнището на ЕС, подобряване на събирането на данни и на достъпността на специализирани услуги и осигуряване на целенасочени **програми за обучение на специалисти от различни сектори**. Международните организации подчертаха необходимостта от допълнителни мерки за превенция като **ранна намеса, програми за превенция** и обучения за съответните специалисти.

Що се отнася до **службите за защита и подкрепа**, международните организации установиха, че **липсва разбиране за насилието от социалнополова гледна точка**, което може да доведе до вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение. Те определиха като най-добра практика подходите за обслужване на едно гише при търсене на помощ. Що се отнася до достъпа до правосъдие, те изтъкнаха недостатъци по отношение на достъпа до обезщетение от държавата или извършителя на престъплението, по-специално по отношение на твърде кратките срокове за предявяване на иск за **обезщетение** и ограниченията на исковите за морални вреди (за някои видове престъпления).

На целевия семинар, проведен със социалните партньори, синдикатите и работодателите подкрепиха целта за борба със сексуалния тормоз на работното място и приветстваха допълнителните мерки. Работодателите обаче са предпазливи по отношение на задълженията, които ще им бъдат наложени. По-специално социалните партньори подчертаха значението на **оценките на риска** за предотвратяването и борбата с насилието над жени. Синдикатите и работодателите подчертаха значението на ролята на социалните партньори в тази област.

- **Събиране и използване на експертни становища**

За да улесни подготвителната работа, Комисията възложи на външна консултантска фирма изготвянето на спомагателно проучване. Освен това тя възложи на Европейската мрежа от правни експерти в областта на равенството между половете и недискриминацията да направи сравнителен анализ на наказателноправните разпоредби, които се прилагат по отношение на насилието над жени на социалнополова основа, включително домашното насилие и кибернасилието, на национално равнище в Европа. В допълнение Европейският институт за равенство между половете (EIGE) актуализира своето проучване от 2014 г. относно цената на насилието над жени. Тези материали бяха допълнени от съществена информация, получена от други съществуващи източници, както е посочено в приложение 1 към доклада за оценка на въздействието.

- **Оценка на въздействието**

В съответствие с изискванията за по-добро регулиране през септември 2020 г. бе създадена междуетатствена ръководна група на Комисията, председателствана от Генералния секретариат, която да спомогне за подготовката на настоящата инициатива. Между септември 2020 г. и октомври 2021 г. групата проведе четири заседания и участва в няколко писмени консултации.

В проекта на оценката на въздействието бяха разгледани редица незаконодателни и законодателни мерки за постигане на целите на инициативата. В него бяха оценени ефективността, ефикасността и съгласуваността на всеки избран вариант и се стигна до заключението, че съчетанието от мерки в предпочитания вариант е най-пропорционално и съгласувано с оглед на общите и специалните цели на инициативата.

Що се отнася до очакваното въздействие на предпочитания вариант, количественият анализ показва неговото положително икономическо въздействие. По-специално намаляването на броя на случаите на насилие над жени и на домашно насилие се очаква да донесе икономически ползи в размер на около 53,1 милиарда евро, които в дългосрочен план може да достигнат близо 82,7 милиарда евро. Най-големият потенциал за икономически ползи се дължи на намаляването на разходите за физически и емоционални вреди за жертвите (приблизителното намаление варира между 32,2 милиарда евро и 64,5 милиарда евро). Социалното въздействие ще се отрази на различните заинтересовани страни, а именно жертвите, свидетелите, извършителите на престъпления, дружествата, националните органи и обществото като цяло. С предпочитания вариант ще се постигне подобряване на здравето, безопасността и качеството на живот на жертвите (особено благодарение на мерките за защита и подкрепа). С него ще се повишат и осведомеността и достъпа на жертвите и свидетелите до информация относно службите за защита и подкрепа. Очаква се мерките по програмите за намеса, предназначени за извършителите на престъпления, да окажат положително въздействие върху тяхното отношение и поведение. Осведомеността и по-доброто разбиране и подкрепа за работниците, които са жертви на сексуален тормоз на работното място, ще дадат възможност на работодателите да изградят безопасна работна среда. Това ще окаже положително въздействие и върху производителността. От полза за националните органи ще бъдат мерките за преодоляване на правната несигурност и събирането на данни, които ще им дадат възможност за по-добро разработване на националните политики за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие. По-голямото признаване сред широката общественост на вредните социалнополови стереотипи и норми ще окаже положително въздействие върху обществото като цяло.

Проектът на доклада за оценка на въздействието беше представен на Комитета за регулаторен контрол на Комисията на 15 септември 2021 г. и обсъден на 13 октомври 2021 г. След отрицателно становище на Комитета беше представена преработена версия на доклада на 1 декември 2021 г. Отбелязвайки положените усилия за подобряване на доклада за оценка на въздействието в отговор на първоначалните му коментари, на 12 януари 2022 г. Комитетът все пак потвърди отрицателното си становище.

Комитетът счете, че докладът за оценка на въздействието: 1) не представя в достатъчна степен въздействието на няколко действия на равнището на ЕС и на равнището на държавите членки в базовия сценарий; 2) не е достатъчно ясен по отношение на общите цели и не обосновава в достатъчна степен необходимостта от всеобхватен подход; 3) не представя достатъчно ясно конкретните предвидени мерки, както и съчетанията от специални мерки в различните варианти; 4) не включва изцяло преразгледания набор от варианти в преразгледания анализ на разходите и ползите и остава неясен при сравнението на вариантите, включително по отношение на използваните критерии и методика за оценяване; и 5) не оценява в достатъчна степен пропорционалността на предпочитания вариант, включително избрания подход *lex specialis*.

Настоящото предложение се основава на допълнителна оценка на някои от повдигнатите въпроси. Мерките, предприети за отстраняване на установените недостатъци, са обяснени в работния документ на службите на Комисията *Последващи действия във връзка с второто становище на Комитета за регулаторен контрол и допълнителна информация* (SWD (2022) 61, наричан по-долу „работния документ на службите на Комисията“). По-конкретно в работния документ на службите на Комисията се обяснява как при базовия сценарий се отчита постигнатото досега в тази област на политиката на равнището на държавите членки. По този начин бе даден отговор и на препоръката на Комитета да се представи по-цялостен анализ на пропуските в прилагането на Истанбулската конвенция от държавите членки и на липсата на отговор на промените, произтичащи, наред с другото, от развитието в цифровата сфера.

В отговор на коментарите относно липсата на ясни цели в работния документ на службите на Комисията се пояснява, че целта на предложението е превенцията и борбата с насилието над жени и домашното насилие като престъпни деяния. В текста на предложената директива се очертават допълнително основните ѝ цели, като се обяснява, че тези цели ще бъдат постигнати чрез криминализирането на определени форми на насилие над жени (включително изнасилването, гениталното осакатяване на жени и престъпленията, свързани с различни форми на кибернасилие) и чрез укрепването на защитата, достъпа до правосъдие и подкрепата за жертвите на насилие, както и чрез превенция на насилието и координиране на действията.

Що се отнася до избора на вариант на политиката, в работния документ на службите на Комисията се предоставят доказателства, основаващи се на оценката на съответните актове на ЕС и на обзора и анализа на пропуските в законодателството на държавите членки, с които допълнително се обяснява защо е избран всеобхватен подход — специална директива относно насилието над жени и домашното насилие — вместо изменение на съществуващите хоризонтални инструменти.

Работните методи съгласно правилата за по-добро регулиране на Европейската комисия дават право на заместник-председателя, отговарящ за междуинституционалните

отношения и перспективи, да одобри продължаването на дадена инициатива, която е била предмет на второ отрицателно становище от страна на Комитета за регулаторен контрол. Важно е също така да се отбележи, че становищата на Комитета за регулаторен контрол представляват оценка на качеството на оценката на въздействието, а не оценка на съответното законодателно предложение.

Комисията, също и в светлината на споразумението, постигнато от заместник-председателя, отговарящ за междуинституционалните отношения и перспективи, счете за уместно да продължи с инициативата поради следните причини:

- (1) *политическото значение* на тази инициатива за Комисията, както е подчертано в политическите насоки;
- (2) *неотложната необходимост от действия* за постигане на напредък в превенцията и борбата с насилието над жени и домашното насилие, както и с кибернасилието на социалнополова основа, за което призова и Европейският парламент;
- (3) представените *допълнителни разяснения и доказателства* отговориха по задоволителен начин на недостатъците, установени от Комитета за регулаторен контрол, и бяха взети предвид в адаптираното правно предложение.

Ето защо настоящото предложение се основава на допълнителна оценка на някои от повдигнатите от Комитета въпроси.

• Основни права

С предложената директива ще се увеличи защитата на редица основни права, по-специално:

- **правото на живот** (член 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз — „Хартата“), **правото на неприкосновеност на личността** (член 3 от Хартата), **забраната на нечовешкото или унижително отношение** (член 4 от Хартата) и **правото на личен и семеен живот** (член 7 от Хартата), **правото на защита на личните данни** (член 8 от Хартата), например защото в нея са предвидени мерки за защита на жертвите, техния личен живот и личните им данни и за предотвратяване на насилието чрез въвеждане на криминализации, осигуряване на защита на лицата, изложени на риск (въз основа на оценка на риска и вследствие на мерки за подкрепа) и обучение на съответните специалисти да разпознават този вид насилие и да реагират по подходящ начин;
- **правата на детето** (член 24 от Хартата), например чрез признаването на децата свидетели за преки жертви на насилието над жени и домашното насилие и чрез предвиждането на специални мерки за защита и подкрепа на децата, както и чрез третирането на случаите във висшия интерес на детето;
- **правото на жертвата на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес** (член 47 от Хартата), например чрез гарантирането на по-ефективно разследване и наказателно преследване на насилието над жени и домашното насилие (напр. служебно наказателно преследване на определени престъпления и като въпрос от обществен интерес, предоставяне на възможност на жертвите да съобщават онлайн за случаи на насилие и въвеждане на насоки за правоприлагащите и съдебните органи) и гарантирането на правото на жертвата да иска пълно обезщетение от извършителя на престъплението и да получи решение в рамките на единствено производство;

- **недискриминация и равенство между жените и мъжете** (членове 21 и 23 от Хартата), например чрез третиране на насилието над жени и домашното насилие като тежка форма на забранена дискриминация между жените и мъжете и намаляване на риска от този вид насилие за лицата в уязвимо положение и групите, изложени на повишен риск; чрез изискване на целенасочени дейности за повишаване на осведомеността и предоставяне на информация, за да се достигне до рисковите групи и да се улесни техният достъп до служби за подкрепа.
- **правата на социална помощ и закрила на здравето** (членове 34 и 35 от Хартата), например чрез предоставяне на специализирани услуги за подкрепа, по-специално на жертвите на сексуално насилие (напр. незабавна медицинска помощ, събиране на съдебно-медицински доказателства в случаи на изнасилване, психологически консултации и лечение на травми).

В предложената директива надлежно се вземат предвид **презумпцията за невиновност и правото на защита** (член 48 от Хартата) на заподозрените лица, както и **принципите на законност и пропорционалност на престъпленията и наказанията** (член 49 от Хартата). По отношение на **правото на свобода на изразяване на мнение** (член 11 от Хартата) разпоредбите относно премахването или блокирането на незаконно съдържание са ограничени до строго необходимото и пропорционалното за постигане на целта на директивата.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Очаква се предложената директива да доведе до следните разходи за бюджета на ЕС:

- разработване и внедряване на инструмент за събиране на данни — еднократен разход за Европейския институт за равенство между половете (EIGE);
- техническа поддръжка и експлоатация на инструмента за събиране на данни — периодични разходи за EIGE;
- разработване и внедряване на общо дезагрегиране на данни и методика в сътрудничество с държавите членки — периодични разходи за EIGE;
- разработване на насоки за хармонизиране и стандартизиране на статистическите данни за престъпността във връзка с насилието над жени и домашното насилие в подкрепа на държавите членки при събирането на данни — периодични разходи за EIGE.

Разходите за EIGE са разяснени подробно в съпътстващата законодателна финансова обосновка. Като цяло на EIGE ще са необходими следните финансови и човешки ресурси за задачата по събиране на административни данни:

- еднократни разходи за създаване на инструмента — 200 000 EUR;
- годишни разходи за поддръжка и експлоатация — 750 000 EUR;
- персонал — един (в еквивалент на пълно работно време) срочно нает служител от 2025 г. нататък и двама договорно наети служители (в еквиваленти на пълно работно време) от 2025 г. нататък (общо трима служители).

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и мерки за мониторинг, оценка и докладване**

От държавите членки ще се изисква да транспонират директивата 2 години след влизането ѝ в сила. Те ще трябва да съобщят на Комисията своите национални мерки за изпълнение. Освен това държавите членки ще трябва да докладват на Комисията относно прилагането на директивата 7 години след влизането ѝ в сила. След този период докладването трябва да се извършва на редовни интервали под формата на въпросник до държавите членки. Повишените изисквания за събирането на данни съгласно настоящото предложение ще формират основата за мониторинга и оценката на въздействието на инициативата спрямо нейните конкретни цели. Мониторингът и оценката на предложението ще се основават предимно на настоящите хармонизирани показатели, разработени от EIGE. Тази работа ще бъде подкрепена и допълнена от планираните мерки за хармонизиране относно събирането на дезагрегирани административни данни (включително от правоприлагащите органи, съдебната система, социалните и здравните служби) и задължението за провеждане на редовни проучвания относно насилието над жени и домашното насилие и за изпращане на съответните данни на Комисията (Евростат). Подробностите ще бъдат описани в план за мониторинг и правоприлагане, който Комисията ще изготви.

- **Подробно обяснение на отделните разпоредби на предложението**

В **глава 1** се определят общите разпоредби, включително предметът (член 1), и се обръща специално внимание на жертвите на насилие над жени и на домашно насилие, изложени на повишен риск от такова насилие (член 2). В обхвата на настоящото предложение попадат определените в него престъпления, актовете на насилие над жени или на домашно насилие, които са криминализирани съгласно правото на Съюза или съгласно националното право (член 3). В тази глава са дадени и определения на основни термини, използвани в директивата (член 4).

В **глава 2** се съдържат разпоредби относно минималните правила за определянето на престъпленията и наказанията въз основа на член 83, параграф 1 от ДФЕС. Тези престъпления се отнасят до определени форми на насилие над жени или на домашно насилие, които съставляват сексуална експлоатация на жени или компютърни престъпления. Въпреки че тези престъпления засягат предимно жените, криминализирането им съгласно настоящата глава се прилага за всички жертви, включително мъже и небинарни лица, с изключение на случаите на изнасилване и на генитално осакатяване на жени. Те се криминализират на равнището на ЕС само когато са извършени срещу жени или деца поради правното основание в член 83, параграф 1 от ДФЕС, който се отнася само до сексуалната експлоатация на жени и деца. Главата включва минимална хармонизация на престъпленията изнасилване на жени (член 5) и генитално осакатяване на жени (член 6). С оглед на бързия темп на текущата цифрова трансформация и увеличаването на кибернасилието, в тази глава се предвиждат и минимални правила за определени престъпления, свързани с компютърната престъпност: споделяне без съгласие на интимни или манипулирани материали (член 7), престъпления, свързани с киберпреследване (член 8), престъпления, свързани с кибертормоз (член 9), и киберподбуждане към омраза или насилие (член 10). Член 11 съдържа разпоредби относно подбуждането, подпомагането и опита за извършване на такива престъпления. В член 12 се определя минималният размер на максималната санкция, приложима за престъпленията, определени в членове 5—11, а в член 13 се уточняват утежняващите обстоятелства. Правилата относно компетентността и давностните срокове се съдържат в членове 14 и 15.

Глава 3 се отнася до защитата и достъпа до правосъдие на жертвите на всички форми на насилие над жени или домашно насилие. Тази глава се прилага за всички жертви на престъпления на насилие над жени и на домашно насилие. Въпреки че настоящото предложение е съсредоточено главно върху видовете насилие, които засягат предимно жени, то не изключва възможността мъже или небинарни лица да се ползват от правата на жертвите, ако станат жертви на такова насилие, включително домашно насилие.

Тази глава включва правила относно съобщаването на случаи на насилие над жени и на домашно насилие, за да се гарантира, че такива престъпления могат лесно да бъдат преследвани по съдебен ред (член 16). Това предполага бързото обработване на такива сигнали и насърчаване на съобщаването за такива престъпления, например чрез премахване в някои случаи на пречки, наложени от правилата за поверителност, гарантиране, че децата могат лесно да съобщават за престъпления, и гарантиране, че лицата без документи и лицата с несигурен статут на пребиваване не се страхуват да съобщават за насилие. С този последен аспект по никакъв начин не се въвежда съгласно настоящата директива право на статут на пребиваване за лицата, съобщаващи за насилие. Член 17 гарантира, че престъпленията се разследват и преследват ефективно, че са налице достатъчно експертни познания и ресурси, както и че престъпленията, съставляващи изнасилване, се преследват служебно. С тази глава се въвежда индивидуална оценка на риска с цел установяване на нуждите на жертвите от защита и подкрепа (членове 18 и 19). Тази оценка се разбира като неразделна част от съществуващата индивидуална оценка съгласно Директивата за правата на жертвите и е предназначена да бъде съобразена със специфичните нужди на жертвите на насилие над жени и на домашно насилие. В член 20 се определят задълженията да се гарантира, че жертвите се насочват към подходящи служби за подкрепа, например като се гарантира, че службите за подкрепа влизат проактивно в контакт с жертвите. Същевременно този член има за цел да гарантира спазването на правилата за защита на данните. Освен това в тази глава се установява, че държавите членки предвиждат незабавни забранителни заповеди и заповеди за защита, за да се гарантира, че жертвите са ефективно защитени (член 21). В член 22 се предвижда, че потенциалните въпроси, свързани с миналото сексуално поведение на жертвата, са изключени от наказателното разследване и съдебното производство, без да се засяга правото на защита. Тази глава съдържа също така задължението да се предоставят насоки на правоприлагащите и съдебните органи, за да се гарантира, че жертвите се третират по подходящ начин по време на цялото производство и че случаите на насилие над жени и на домашно насилие се разглеждат по подходящ начин (член 23). В тази глава се предвижда също, че националните органи, като например органите по въпросите на равенството, са компетентни например да подпомагат и предоставят съвети на жертвите на насилие над жени и на домашно насилие — две тежки форми на дискриминация по отношение на жените (член 24). На тези органи се предоставя също процесуална легитимация да действат от името на жертвите в наказателното производство, когато считат това за целесъобразно. С член 25 се гарантира премахването на онлайн съдържание във връзка с престъпления на кибернасилие и възможност за съдебна защита за засегнатите ползватели. Правото на жертвите да поискат обезщетение от извършителя на престъплението е уредено в член 26.

Глава 4 съдържа разпоредбите относно подкрепата за жертвите, която жертвите трябва да получават преди и по време на наказателното производство и в рамките на подходящ период след него. В член 27 се определят специфичните услуги, договорености и специфични ресурси на службите за подкрепа, които предоставят специализирани услуги за жертвите на насилие над жени и на домашно насилие. В тази глава освен това се предвижда специфична и незабавна подкрепа в кризисни центрове за жертвите на изнасилване или сексуално насилие (член 28) и специализирана подкрепа за жертвите на генитално осакатяване на жени (член 29). Държавите членки следва също да

гарантират, че жертвите на сексуален тормоз на работното място могат да използват консултантски услуги извън работното място, включително съвети за работодателите как да се справят с такива престъпления по подходящ начин (член 30). Държавите членки трябва да създадат национални горещи телефонни линии в помощ на жертвите и да гарантират тяхното функциониране под хармонизиран номер на равнището на ЕС (член 31). На жертвите следва да се предоставя без разлика достъп до специализирани подслони или други места за временно настаняване, за да се гарантира, че те получават помощ при завръщането си към независим живот, след като са били подложени на насилие (член 32). Освен това държавите членки трябва да предоставят подходяща защита и подкрепа на децата жертви, като отчитат висшите интереси на детето (член 33). Това включва осигуряването на безопасни места, където децата да бъдат посещавани от родителите — извършители на престъпление, които имат право на лични отношения (член 34). Член 35 предоставя на жертвите, които принадлежат към рискови групи, гаранции, като например улеснен достъп за жертвите с увреждания.

Разпоредбите в **глава 5** са съсредоточени върху ефективното предотвратяване на насилието над жени и домашното насилие. Това включва задължението за провеждане на кампании за повишаване на осведомеността и научноизследователски и образователни програми, както и за широко разпространение на съответната информация (член 36). Специалистите, които е най-вероятно да влязат в контакт с жертвите, трябва да получат обучение и целесъобразна информация. Стремешът е да се гарантира, че тези специалисти могат да реагират по подходящ начин и да идентифицират случаите на насилие, както и че отговорните организации могат ефективно да координират своите действия (член 37). В член 38 се предвиждат програми за намеса, които са на разположение и за доброволното участие на лицата, които се опасяват, че биха могли да извършат такива престъпления.

Глава 6 съдържа правила относно координацията на националните политики на държавите членки в областта на насилието над жени и домашното насилие, а също и разпоредби относно координацията на равнище ЕС. За да се рационализират националните политики и да се гарантира ефективна реакция на различни равнища на тези видове насилие, в член 39 се изисква от държавите членки да определят или да създадат официален орган, който да координира и да следи политиките в тази област. Това се допълва от задължението по член 40 да се гарантират ефективната координация и сътрудничество между всички ведомства, участващи в оказването на подкрепа на жертвите. Неправителствените организации са ключови участници в предоставянето на подкрепа на жертвите и превенцията на насилието. Съгласно член 41 държавите членки следва да си сътрудничат с неправителствените организации и да се консултират с тях по съответните политики. За да се гарантира, че на кибернасилието, както е определено в настоящото предложение, се реагира по подходящ начин, държавите членки следва да улеснят предприемането на мерки за саморегулиране от страна на доставчиците на посреднически услуги (член 42). С член 43 се цели улесняване на сътрудничеството между държавите членки, за да се гарантира обменът на най-добри практики, като целта е настоящата директива да се прилага възможно най-ефективно. Събирането на данни и научните изследвания са от съществено значение за формулирането на подходящи мерки на политиката в областта на насилието над жени и домашното насилие. За да се гарантира наличието на съпоставими данни на равнище ЕС, в член 44 се предвиждат правила за събирането на данни във всички държави членки. С оглед на експертния опит на EIGE и текущата работа в тази област, целта на посочения член е да се подпомогнат държавите членки при разработването на обща методика и при събирането на данни.

Глава 7 съдържа заключителните разпоредби на настоящата директива. С член 45 се изменя Директивата относно сексуалното насилие над деца, за да се гарантира съгласуваност, като се въвежда престъплението проникване за сексуални цели и се пояснява, че обстоятелствата, при които дете, навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, не може да даде валидно съгласие, включват обстоятелствата, посочени в член 5 от настоящото предложение. Член 46 се отнася до равнището на защита, а член 47 — до задълженията на държавите членки за докладване. В член 48 се изяснява връзката с други директиви и се съдържат клаузи за незасягане на разпоредбите им. В този член се пояснява, че разпоредбите се прилагат в допълнение към разпоредбите на Директивата за правата на жертвите, Директивата за борба с трафика на хора, Директивата относно сексуалното насилие над деца и [предложението за законодателен акт за цифровите услуги]. Това означава, че жертвите следва да се ползват от защитата на всички директиви, които са приложими спрямо тях. Член 49 съдържа клауза за запазване на равнището на защита. Член 50 съдържа разпоредби относно транспонирането на настоящата директива. В член 51 се посочва кога директивата ще влезе в сила, а в член 52 се посочват нейните адресати.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**относно борбата с насилието над жени и домашното насилие**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 82, параграф 2 и член 83, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Целта на настоящата директива е да се предостави всеобхватна рамка за ефективна борба с насилието над жени и домашното насилие навсякъде в Съюза. Тя прави това като засилва и въвежда мерки в следните области: определянето на съответните престъпления и наказания, защитата на жертвите и достъпа до правосъдие, подкрепата за жертвите, превенцията, координацията и сътрудничеството.
- (2) Равенството между жените и мъжете и недискриминацията са основни ценности на Съюза, както и основни права, залегнали съответно в член 2 от Договора за Европейския съюз и в членове 21 и 23 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“). Насилието над жени и домашното насилие застрашава тези основни принципи, като подкопават правата на жените и момичетата на равенство във всички области на живота.
- (3) Насилието над жени и домашното насилие нарушават основни права като правото на човешко достойнство, правото на живот и неприкосновеност на личността, забраната на нечовешкото или унизително отношение или наказание, правото на зачитане на личния и семейния живот, защитата на личните данни и правата на детето, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (4) Настоящата директива следва да се прилага за престъпно поведение, което съставлява насилие над жени или домашно насилие, както е криминализирано съгласно правото на Съюза или националното право. Това включва престъпленията, определени в настоящата директива, а именно изнасилване, генитално осакатяване на жени, споделяне без съгласие на интимни или манипулирани материали, киберпреследване, кибертормоз, киберподбуждане към насилие или омраза, както и престъпното поведение, уредено с други

¹ ОВ С , г., стр. .

инструменти на Съюза, по-специално директиви 2011/36/ЕС² и 2011/93/ЕС³ на Европейския парламент и на Съвета, в които се определят престъпленията, свързани със сексуалната експлоатация на деца и трафика на хора с цел сексуална експлоатация. Някои престъпления съгласно националното право попадат в обхвата на определението за насилие над жени. Сред тези престъпления са убийството на жени, сексуалния тормоз, сексуалното насилие, преследването, ранният и насилственият брак, насилственият аборт, насилствената стерилизация и различни форми на кибернасилие, като сексуалния тормоз онлайн, кибертормоза или нежеланото получаване на материал с явно сексуално съдържание. Домашното насилие е форма на насилие, която може да бъде специално криминализирана съгласно националното право или да е обхваната от престъпления, извършени в рамките на семейството или домакинството или между бивши или настоящи съпрузи.

- (5) Мерките съгласно настоящата директива са предназначени да отговарят на специфичните нужди на жените и момичетата с оглед на това, че формите на насилие, обхванати от настоящата директива, а именно насилието над жени и домашното насилие, засягат предимно тях. При все това в настоящата директива се признава, че други лица също могат да станат жертва на тези форми на насилие и следва да се ползват от предвидените в нея мерки. Поради това понятието „жертва“ следва да се отнася за всички лица, независимо от техния пол или социален пол.
- (6) Заради своята уязвимост децата, които са свидетели на насилие над жени или домашно насилие, са изложени на преки емоционални вреди, които се отразяват на развитието им. Поради това такива деца следва да се считат за жертви и да се ползват от целеви мерки за защита.
- (7) Насилието над жени е трайна проява на структурна дискриминация срещу жените, произтичаща от исторически неравностойните властови отношения между жените и мъжете. Това е форма на насилие на социалнополова основа, която се причинява от мъже предимно на жени и момичета. Тя се корени в социално изградените роли, поведение, дейности и характеристики, които дадено общество счита за подходящи за жените и мъжете и които обикновено се означават със „социален пол“.
- (8) Домашното насилие е сериозен социален проблем, който често остава скрит. То може да причини тежка психологическа и физическа травма със сериозни последици поради това, че извършителят на престъплението обикновено е лице, което жертвите познават и на което биха очаквали, че могат да се доверят. Това насилие може да приеме различни форми, включително да бъде физическо, сексуално, психологическо и икономическо. Домашно насилие може да е налице независимо дали извършителят на престъплението живее или е живял в едно домакинство с жертвата.

² Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него (ОВ L 101, 15.4.2011 г., стр. 1—11).

³ Директива 2011/93/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета (ОВ L 335, 17.12.2011 г., стр. 1—14).

- (9) С оглед на особеностите, свързани с тези видове престъпления, е необходимо да се установи всеобхватен набор от правила, които третира по целенасочен начин трайния проблем с насилието над жени и домашното насилие и отговорят на специфичните нужди на жертвите на такова насилие. Действащите разпоредби на равнището на Съюза и на национално равнище се оказаха недостатъчни за ефективната борба и превенция на насилието над жени и домашното насилие. По-специално в директиви 2011/36/ЕС и 2011/93/ЕС акцентът е поставен върху специфични форми на такова насилие, а в Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁴ се установява общата рамка за жертвите на престъпления. При все че те предоставят известни гаранции за жертвите на насилие над жени и домашно насилие, тяхната цел не е да отговорят на специфичните нужди на тези жертви.
- (10) Настоящата директива подкрепя международните ангажименти, които държавите членки са поели за борба и предотвратяване на насилието над жени и домашното насилие, по-специално Конвенцията на Организацията на обединените нации за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW)⁵ и, когато е приложимо, Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция)⁶ и Конвенцията на Международната организация на труда за премахване на насилието и тормоза в сферата на труда, подписана на 21 юни 2019 г. в Женева.
- (11) Насилието над жени и домашното насилие могат да бъдат утежнени, когато се пресекат с дискриминация, основана на пол и на други основания, забранени от правото на Съюза, а именно националност, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане или сексуална ориентация. Поради това държавите членки следва да обърнат надлежно внимание на жертвите, засегнати от такава комбинирана дискриминация, като предвидят конкретни мерки при наличието на пресичащи се форми на дискриминация. По-специално лесбийките, бисексуалните, транс, небинарните, интерсексуалните и куиър (ЛБТНИК) жените, жените с малцинствен расов или етнически произход са изложени на повишен риск от насилие на социалнополова основа.
- (12) Жертвите на насилие над жени и домашно насилие са изложени на повишен риск от сплашване, отмъщение и вторично и повторно виктимизиране. Поради това следва да се обърне специално внимание на тези рискове и на необходимостта от защита на достойнството и физическата неприкосновеност на тези жертви.
- (13) Изнасилването е сред най-тежките престъпления, нарушаващи сексуалната неприкосновеност на дадено лице, и засяга предимно жени. То създава силов дисбаланс между извършителя на престъплението и жертвата, който предоставя

⁴ Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57).

⁵ [Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените](#) (CEDAW), Общо събрание на ООН, 1979 г.

⁶ [Конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие](#) (Истанбулската конвенция), Съвет на Европа, 2011 г.

на извършителя на престъплението възможност да експлоатира сексуално жертвата за цели като лично удовлетворение, утвърждаване на господство, извоюване на социално признание, напредък или евентуално финансова изгода. В някои държави членки използването на сила, заплахи или принуда е все още необходима част на състава на престъплението изнасилване. Други държави членки се позовават единствено на условието жертвата да не е дала съгласието си за сексуалния акт. Единствено чрез втория подход се постига пълна защита на сексуалната неприкосновеност на жертвите. Поради това е необходимо да се гарантира еднакво равнище на защита в целия Съюз чрез посочване на частите на състава на престъплението изнасилване.

- (14) Изнасилването следва изрично да включва всички видове сексуално проникване с телесна част или предмет. Липсата на съгласие следва да бъде централен и съставен елемент от определението на изнасилване с оглед на това, че често неговото извършване не е свързано с физическо насилие или използване на сила. Първоначалното съгласие следва да може да бъде оттеглено по всяко време на акта в съответствие със сексуалната автономност на жертвата и не следва да предполага автоматично съгласие за бъдещи актове. Сексуално проникване без съгласие следва да се счита за изнасилване дори когато е извършено срещу съпруг/съпруга или интимен партньор.
- (15) По отношение на престъпленията, съставляващи изнасилване, извършителите, които преди това са били осъдени за престъпления от същото естество, следва да бъдат задължени да участват в програми за намеса, за да се намали рискът от рецидив.
- (16) С оглед на непоправимите и трайни вреди, които гениталното осакатяване на жени нанася на жертвите, това престъпление следва да бъде уредено по специален и адекватен начин в наказателното право. Гениталното осакатяване на жени е експлоататорска практика, която засяга половите органи на момиче или жена и се извършва с цел запазване и утвърждаване на господството над жените и момичетата и упражняване на социален контрол върху сексуалността на момичетата и жените. Понякога то се извършва в контекста на детски или насилствен брак или домашно насилие. Гениталното осакатяване на жени може да бъде традиционна практика, извършвана от някои общности върху жените, принадлежащи към тези общности. То следва да обхваща практики, извършвани по съображения от немедицински характер. Терминът „ексцизия“ следва да се отнася до частичното или пълното премахване на клитора или големите срамни устни. „Инфибулация“ следва да обхваща затварянето на големите срамни устни чрез частично зашиване на външните устни на вулвата, за да се намали отварянето на вагината. Терминът „извършване на друго осакатяване“ следва да се отнася до всички други физически изменения на женските гениталии.
- (17) Необходимо е да се предвидят хармонизирани определения на престъпленията и наказанията във връзка с някои форми на кибернасилие. На прицел на кибернасилието и особено изложени на него са жените, които са политически деятелки, журналистки и защитнички на правата на човека. Това може да доведе до заглушаване на жените и да възпрепятства тяхното обществено участие на равни начала с мъжете. Кибернасилието засяга предимно жените и момичетата в образователната среда, като например училища и университети, с неблагоприятни последици за по-нататъшното им образование и за психичното им здраве, което в крайни случаи може да доведе до самоубийство.

- (18) Използването на информационни и комуникационни технологии носи риск от лесното, бързо и широко разпространение на определени форми на кибернасилие, което причинява дълбоки и дълготрайни вреди на жертвата или ги засилва. Потенциалът за такова широко разпространение, което е предварително условие за извършването на няколко престъпления на кибернасилие, определени в настоящата директива, следва да бъде отразен чрез елемента на предоставяне на достъп до определени материали на „множество“ крайни ползватели посредством информационни и комуникационни технологии. Терминът „множество“ следва да се разбира като отнасящ се до достигането до значителен брой крайни ползватели на въпросните технологии, което дава възможност за значителен достъп до тези материали и за потенциалното им по-нататъшно разпространение. Този термин следва да се тълкува и прилага с оглед на съответните обстоятелства, в това число технологиите, които са използвани за осигуряване на достъпността на материалите, и средствата за широко разпространение, предлагани от тези технологии.
- (19) Особено поради тенденцията за лесно, бързо и широко разпространение и извършване и с оглед на интимния им характер, предоставянето без съгласие на достъп до интимни изображения или видеоматериали и на материали, изобразяващи сексуални действия, на множество крайни ползватели чрез информационни и комуникационни технологии може да бъде много вредно за жертвите. Предвиденото в настоящата директива престъпление следва да обхваща всички видове такива материали, като например изображения, снимки и видеоматериали, включително сексуални изображения и аудио- и видеоклипове. То следва да се отнася до ситуации, при които предоставянето на достъп до материалите на множество крайни ползватели чрез информационни и комуникационни технологии става без съгласието на жертвата, независимо дали жертвата е дала съгласието си за генерирането на тези материали, или може да ги е предала на определено лице. Престъплението следва да включва също създаването или манипулирането без съгласие, например чрез обработването на изображения, на материали, които правят да изглежда, че друго лице участва в сексуални действия, доколкото материалите впоследствие са станали достъпни за множество крайни ползватели чрез информационни и комуникационни технологии без съгласието на това лице. Това създаване или манипулиране следва да включва създаването на „дълбинни фалшификати“, при които материалите значително наподобяват съществуващи лица, предмети, места или други субекти или събития, изобразяващи сексуални действия на друго лице, и които навярно някой би приел за автентични или достоверни. С оглед на ефективната защита на жертвите на такова деяние следва да бъдат обхванати и заплахите за извършването на това деяние.
- (20) Киберпреследването е съвременна форма на насилие, което често се извършва срещу членове на семейството или лица, живеещи в едно и също домакинство, но може да бъде извършено също от бивши партньори или познати. Обикновено извършителят на престъплението злоупотребява с технологии, за да пристъпи към засилване на принудително и контролиращо поведение, манипулиране и наблюдение, увеличавайки по този начин страха, тревожността и постепенната изолация на жертвата от приятелите и семейството. Поради това следва да се установят минимални правила относно киберпреследването. Престъплението киберпреследване следва да обхваща непрекъснатото наблюдение на жертвата без нейното съгласие или законно разрешение чрез използване на информационни и комуникационни технологии. Това може да бъде възможно

чрез обработването на лични данни на жертвата, например чрез кражба на самоличност или шпиониране на такива данни в различни социални медии или платформи за съобщения, електронна поща и телефон, използвани от жертвата, чрез кражба на пароли или хакерски атаки срещу нейните устройства, за да бъде получен достъп до личните пространства на жертвата, чрез инсталиране на приложения за геолокализиране, включително софтуер за преследване, или чрез кражба на нейните устройства. Преследването следва да обхваща също така наблюдението на жертвите без тяхното съгласие или разрешение чрез технологични устройства, свързани посредством интернет на предметите, като например интелигентни домакински уреди.

- (21) Следва да се определят минимални правила относно престъплението кибертормоз, за да се противодейства на организирането на атака с трети страни или на участието в такава атака, насочена срещу друго лице, чрез осигуряване на достъп на множество крайни ползватели до заплашителни или обидни материали. Подобни мащабни атаки, включително координирани масови онлайн атаки, могат да доведат до нападение в реалния живот или да нанесат значителна психологическа вреда, а в крайни случаи да доведат до самоубийство на жертвата. Те често са насочени към видни (жени) политици, журналисти или други известни личности, но е възможно да се случат и в различен контекст, например в университетски кампуси или в училища. Срещу такова онлайн насилие следва да се предприемат действия, особено когато атаките се извършват в широк мащаб, например под формата на натрупващ се тормоз от страна на значителен брой хора.
- (22) Увеличеното използване на интернет и социалните медии доведе до рязко увеличаване на публичното подбуждане към насилие и омраза, включително въз основа на пола или социалния пол, през последните години. Лесното, бързо и мащабно споделяне на реч на омраза в цифровия свят се засилва от липсата на задръжки онлайн, тъй като предполагаемата анонимност в интернет и чувството за безнаказаност отслабват задръжките на хората да използват такава реч. Жените често са обект на сексизъм и омраза онлайн, които могат да прераснат в престъпления от омраза в реалния живот. Необходимо е това да бъде засечено на ранен етап. В езика, използван в този тип подбуждане, полът или социалният пол на визираното лице или лица невинно се посочва директно, но от цялостното съдържание или контекста на подбуждането може да се изведе предупреждението, което го мотивира.
- (23) Престъплението киберподбуждане към насилие или омраза предполага, че подбуждането не е изразено в чисто частен контекст, а публично чрез използването на информационни и комуникационни технологии. Поради това негов признак следва да бъде разпространението сред обществеността, което следва да се разбира като включващо предоставяне чрез информационни и комуникационни технологии на достъп на потенциално неограничен брой лица до определени материали, подбуждащи към насилие или омраза, а именно осигуряване на лесен достъп до материалите на потребителите като цяло, без да се изискват по-нататъшни действия на лицето, предоставило материалите, независимо дали тези лица действително имат достъп до въпросната информация. Съответно, когато за достъпа до материалите е необходима регистрация или допускане до група ползватели, информацията следва да се счита за разпространена сред обществеността само ако ползвателите, които желаят да получат достъп до материалите, се регистрират автоматично или се

допускат без човешко решение или подбор на кого да се предостави достъп. Когато се преценява дали материалите съставляват подбуждане към омраза или насилие, компетентните органи следва да вземат предвид основните права на свобода на изразяване на мнение, залегнали в член 11 от Хартата.

- (24) Жертвите следва да могат лесно да съобщават за престъпления на насилие над жени или домашно насилие, без да бъдат подлагани на вторично или повторно виктимизиране. За тази цел държавите членки следва да предвидят възможност за подаване на жалби онлайн или чрез други информационни и комуникационни технологии за съобщаване за такива престъпления. Жертвите на кибернасилие следва да могат да качват материали, свързани с направеното от тях съобщаване, като например снимки на екрана, показващи твърдяното насилствено поведение.
- (25) В случай на домашно насилие и насилие над жени, особено когато са извършени от близки членове на семейството или интимни партньори, жертвите могат да бъдат подложени на такъв натиск от страна на извършителя на престъплението, че да се страхуват да се обърнат към компетентните органи дори ако животът им е в опасност. Поради това държавите членки следва да гарантират, че техните правила за поверителност не представляват пречка за съответните специалисти, например здравните специалисти, да докладват на компетентните органи, когато имат разумни основания да считат, че жертвата е изложена на непосредствен риск от тежки физически вреди. По сходен начин случаите на домашно насилие или насилие над жени, засягащи деца, често биват засечени от трети страни, които забелязват необичайно поведение или физически вреди, нанесени на детето. Необходимо е децата да бъдат ефективно защитени от такива форми на насилие и своевременно да се предприемат подходящи мерки. Поради това съответните специалисти, които са в контакт с деца жертви или потенциални жертви, включително здравни или образователни специалисти, следва също да не бъдат ограничавани от поверителността, когато имат разумни основания да считат, че срещу детето са били извършени тежки актове на насилие съгласно настоящата директива или че се очаква да бъдат извършени нови тежки актове. Когато специалистите съобщават за такива случаи на насилие, държавите членки следва да гарантират, че те няма да бъдат подведени под отговорност за нарушаване на поверителността.
- (26) За справяне с недостатъчното съобщаване в случаите, когато жертвата е дете, следва да се установят безопасни и съобразени с детето процедури за съобщаване. Това може да включва задаване на въпроси от компетентните органи на прост и достъпен език.
- (27) Забавянията при обработването на жалби за насилие над жени и за домашно насилие могат да носят особени рискове за жертвите на това насилие, тъй като те все още могат да са в непосредствена опасност предвид на това, че извършителите на престъпление често могат да бъдат близки членове на семейството или съпрузи. Поради това компетентните органи следва да разполагат с достатъчно експертен опит и ефективни инструменти за разследване с цел извършването на разследвания и наказателно преследване на такива престъпления.
- (28) Жертвите на домашно насилие и насилие над жени обикновено се нуждаят от незабавна защита или специфична подкрепа, например в случай на насилие от страна на интимния партньор, в който процентът на рецидиви клони към висок. Поради това още при първия контакт на компетентните органи с жертвата или

веднага щом възникне подозрение, че лицето е жертва на насилие над жени или домашно насилие, следва да се извърши индивидуална оценка за установяване на нуждите на жертвата от защита. Това може да се направи, преди жертвата официално да е съобщила за престъпление, или по собствена инициатива, ако за престъплението се съобщава от трета страна.

- (29) Когато се прави оценка на нуждите на жертвата от защита и подкрепа, на първо място следва да се гарантират безопасността на жертвата и предоставянето на съобразена с нуждите подкрепа, като се вземат предвид, наред с другото, индивидуалните обстоятелства на жертвата. Сред обстоятелствата, изискващи специално внимание, могат да бъдат бременността на жертвата, зависимостта на жертвата от извършителя на престъплението или нейната връзка с извършителя на престъплението.
- (30) За да се гарантират всеобхватна подкрепа и защита за жертвите, всички компетентни органи и съответните органи, а не само правоприлагащите и съдебните органи, следва да участват в оценката на рисковете за жертвите и в предприемането на подходящи мерки за подкрепа въз основа на ясни насоки, издадени от държавите членки. Тези насоки следва да съдържат факторите, които да се вземат предвид при оценката на риска, произтичащ от извършителя на престъплението или заподозряното лице, включително съображението, че заподозрените лица, срещу които са повдигнати обвинения за леки престъпления, могат да бъдат също толкова опасни колкото лицата, срещу които са повдигнати обвинения за по-тежки престъпления, особено в случаите на домашно насилие и преследване.
- (31) Поради своята уязвимост на вторично и повторно виктимизиране, на сплашване и на отмъщение и поради факта, че страдат от емоционални вреди, които засягат развитието им, децата на жертвата следва да се ползват със същите мерки за защита както самата жертва. Други лица, които са зависими от жертвата, като например възрастни с увреждания или по-стари зависими възрастни, за които жертвата се грижи, могат да претърпят подобна емоционална вреда и поради това следва да се ползват със същите мерки за защита.
- (32) Жертвите на домашно насилие и насилие над жени често се нуждаят от специфична подкрепа. За да се гарантира, че те ефективно получават предложения за подкрепа, компетентните органи следва да насочват жертвите към подходящи служби за подкрепа. Такъв по-специално следва да бъде случаят, когато при индивидуална оценка са установени особени нужди на жертвата от подкрепа. В такъв случай службите за подкрепа следва да могат да установят контакт с жертвата дори без нейното съгласие. За обработването на свързани лични данни от компетентните органи държавите членки следва да гарантират, че това обработване е законосъобразно и се извършва в съответствие с член 6, параграф 1, буква в) във връзка с член 6, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета⁷. Тези закони следва да съдържат подходящи гаранции във връзка с личните данни, които зачитат същността на правото на защита на данните и предвиждат подходящи и

⁷

Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (текст от значение за ЕИП) ([OJ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1—88](#)).

конкретни мерки за защита на основните права и интересите на лицата. Когато компетентните органи предават лични данни на жертвите на службите за подкрепа с цел насочване на жертвите, те следва да гарантират, че предадените данни са ограничени до необходимото за уведомяване на службите относно обстоятелствата по случая, така че жертвите да получат подходяща подкрепа и защита.

- (33) Държавите членки следва да предприемат необходимите мерки, за да осигурят наличието на незабавни забранителни заповеди, ограничителни заповеди и заповеди за защита, за да се гарантира ефективна защита на жертвите и лицата, които са зависими от тях.
- (34) Държавите членки следва да гарантират, че незабавни забранителни заповеди могат да бъдат издавани в ситуации на непосредствена опасност, например когато е налице непосредствена опасност от причиняване на вреда, когато вредата вече е причинена или когато има вероятност тя да бъде отново причинена.
- (35) Заповедите за защита могат да включват забрана за достъп на извършителя на престъплението или заподозряното лице до определени населени места, за приближаване на жертвата или зависимото лице на по-малко от определено разстояние или за установяване на контакт с тях, включително чрез използване на онлайн интерфейси, и за притежание на огнестрелни оръжия или смъртоносни оръжия, когато е необходимо.
- (36) За да се гарантира ефективността на незабавните забранителни заповеди, ограничителни заповеди и заповеди за защита, нарушенията на тези заповеди следва да подлежат на наказания. Тези наказания могат да имат наказателноправен или друг характер и могат да включват лишаване от свобода, глоби или друго предвидено в закона наказание, което е ефективно, пропорционално и възпиращо.
- (37) Представянето на доказателства за минало сексуално поведение, за да се оспорят надеждността на жертвите и липсата на тяхно съгласие в случаи на сексуално насилие, особено в случаите на изнасилване, може да засили утвърждаването на вредни стереотипи за жертвите и да доведе до повторно или вторично виктимизиране. Поради това, без да се засягат правата на защита, въпроси, запитвания и доказателства относно минало сексуално поведение на жертвата следва да не се разрешават при наказателните разследвания и съдебните производства.
- (38) Предвид сложния характер и тежестта на престъпленията на насилие над жени и домашно насилие и специфичните нужди на жертвите от подкрепа, държавите членки следва да гарантират, че определени за целта органи предоставят допълнителна подкрепа и предотвратяват такива престъпления. С оглед на експертния опит в сферата на дискриминацията, основана на пола, националните органи по въпросите на равенството, създадени в съответствие с директиви 2004/113/ЕО⁸, 2006/54/ЕО⁹ и 2010/41/ЕС¹⁰ на Европейския парламент и на

⁸

Директива 2004/113/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 г. относно прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги ([ОБ L 373, 21.12.2004 г., стр. 37](#)).

Съвета, се намират в подходяща позиция да изпълняват тези задачи. В допълнение тези органи следва да имат процесуална легитимация, за да действат от името или в подкрепа на жертвите на всички форми на насилие над жени или домашно насилие в съдебни производства, включително за искането за обезщетение и премахване на незаконно съдържание онлайн, с одобрението на жертвите. Това следва да включва възможността да се действа от името или в подкрепа на няколко жертви заедно. За да се даде възможност на тези органи да изпълняват ефективно своите задачи, държавите членки следва да гарантират, че на органите са осигурени достатъчно човешки и финансови ресурси.

- (39) Някои престъпления, обхванати от настоящата директива, са свързани с повишен риск от повтарящо се, продължително или дори трайно виктимизиране. Посоченият риск възниква по-специално във връзка с престъпления, свързани с предоставянето на достъп на множество крайни ползватели чрез информационни и комуникационни технологии до материали, които са налице вследствие на някои престъпления на кибернасилие, като се имат предвид лекотата и бързината, с която тези материали могат да бъдат разпространявани в широк мащаб, и често срещаните трудности, когато става въпрос за премахването на такива материали. Този риск обикновено остава дори след осъждане. Поради това, за да се гарантират ефективно правата на жертвите на тези престъпления, от държавите членки следва да се изиска да предприемат подходящи мерки за премахването на въпросните материали. Като се има предвид, че премахването при източника невинаги е осъществимо, например поради правни или практически трудности, свързани с изпълнението или принудителното изпълнение на заповед за премахване, на държавите членки следва също така да се разреши да предвидят мерки за блокиране на достъпа до такива материали.
- (40) Тези мерки следва да включват по-специално оправомощаване на националните съдебни органи да издават заповеди до доставчиците на посреднически услуги да премахнат един или повече конкретни елементи от въпросните материали или също така да блокират достъпа до тях. Тези заповеди следва да се издават въз основа на достатъчно мотивирано и обосновано искане от страна на жертвата. Като се имат предвид бързината, с която тези материали могат да бъдат разпространени онлайн, и времето, което може да отнеме наказателното производство срещу лицата, заподозрени в извършването на съответните престъпления, за ефективната защита на правата на жертвите е необходимо да се предвиди възможността за издаване на такива заповеди чрез временни мерки при определени условия даже преди приключването на наказателното производство.
- (41) Всякакви такива мерки за премахване или блокиране на достъпа, включително по-специално такива заповеди, могат да засегнат правата и интересите на други страни, различни от жертвите, като например лицата, предоставящи материалите, доставчиците на посреднически услуги, чиито услуги могат да се

⁹ Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (преработена)([ОБ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23](#)).

¹⁰ Директива 2010/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 г. за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, и за отмяна на Директива 86/613/ЕИО на Съвета ([ОБ L 180, 15.7.2010 г., стр. 1](#)).

използва, и крайните ползватели на тези услуги, както и общия интерес. Поради това следва да се гарантира, че тези заповеди и други мерки могат да бъдат приети единствено по прозрачен начин и че са предвидени подходящи гаранции, за да могат те да останат ограничени до необходимото и пропорционалното, за да се съхрани правната сигурност, за да могат всички засегнати страни да упражняват правото си на ефективна съдебна защита в съответствие с националното право и за да се постигне справедлив баланс между всички засегнати права и интереси, в това число основните права на всички засегнати страни в съответствие с Хартата. Внимателното претегляне на всички засегнати права и интереси за всеки отделен случай е особено важно при производствата за постановяване на временни мерки. Като общо правило тези заповеди следва да бъдат адресирани до конкретния доставчик на посреднически услуги, който се намира в най-добра позиция да действа, по-специално за да се ограничат евентуалните отрицателни последици за свободата на изразяване на мнение и на информация.

- (42) Разпоредбите на настоящата директива относно заповедите и други мерки за премахване на съответни материали и блокиране на достъпа до тях следва да не засягат съответните правила, съдържащи се в Регламент XX/YYYY *[предложения Регламент за цифровите услуги]*. По-специално тези заповеди следва да бъдат в съответствие със забраната за налагане на общи задължения за мониторинг или активно установяване на факти и със специфичните изисквания на посочения регламент по отношение на заповедите за премахване на незаконно съдържание онлайн.
- (43) Като се има предвид потенциалното значение на материалите, които могат да бъдат предмет на заповедите или другите мерки, приети съгласно настоящата директива, за премахване на тези материали или блокиране на достъпа до тях за целите на разследването или наказателното преследване на съответните престъпления съгласно наказателното право, следва да се вземат необходимите мерки, за да се даде възможност на компетентните органи да получават или да съхраняват тези материали, когато е необходимо. Тези мерки биха могли да се изразяват например в изискването съответните доставчици на посреднически услуги да предадат материалите на тези органи или да съхраняват материалите за ограничен период от време, който не надхвърля необходимото. Всякакви такива мерки следва да гарантират сигурността на материалите, да се ограничават в рамките на разумното и да спазват приложимите правила за защита на личните данни.
- (44) За да се избегне вторично виктимизиране, жертвите следва да могат да получат обезщетение в хода на наказателното производство. Обезщетението от извършителя на престъплението следва да бъде пълно и да не бъде ограничено от определена горна граница. То следва да обхваща всички вреди и травми, нанесени на жертвите, както и разходите за справяне с щетите, включително, наред с другото, разходите за терапия, въздействието върху трудовата заетост на жертвата, загубата на доходи, психологическите вреди и неимуществените вреди вследствие на накърняването на достойнството. Размерът на обезщетението следва да отразява това, че на жертвите на домашно насилие може да се наложи да променят из основи живота си, за да потърсят безопасност, което води до евентуална промяна на работата или намиране на ново училище за децата, или дори създаване на нова самоличност.

- (45) Помощ и подкрепа за жертвите на насилие над жени и домашно насилие следва да се предоставят преди, по време на и в рамките на подходящ срок след приключване на наказателното производство, например ако все още е необходимо медицинско лечение за справяне с тежките физически или психически последици от насилието или ако безопасността на жертвата е застрашена поради дадените от жертвата показания в хода на производството.
- (46) Специализираните служби за подкрепа следва да предоставят подкрепа на жертвите на всички форми на насилие над жени и домашно насилие, включително сексуално насилие, генитално осакатяване на жени, насилствени бракове, насилствени аборт и стерилизация, сексуален тормоз и различни форми на кибернасилие.
- (47) Предоставяната специализирана подкрепа следва да е съобразена със специфичните нужди на жертвите и да не бъде зависима от подаването на официална жалба. Такива услуги могат да се предоставят в допълнение към или като неразделна част от общите услуги за подкрепа на жертвите, които могат да ползват съществуващите структури, предоставящи специализирана подкрепа. Специализираната подкрепа може да се предоставя от националните органи, от организации за подкрепа на жертвите или от други неправителствени организации. На тях следва да се предоставят достатъчно човешки и финансови ресурси, а когато услугите се предоставят от неправителствени организации, държавите членки следва да гарантират, че тези организации получават подходящи средства.
- (48) Жертвите на домашно насилие и насилие над жени обикновено имат множество нужди от защита и подкрепа. За ефективното удовлетворяване на тези нужди държавите членки следва да предоставят такива услуги в едни и същи помещения или да осигурят координация на тези услуги чрез централно звено за контакт. За да се гарантира също така, че се достига до жертвите, които се намират в отдалечени райони или които не могат сами да стигнат до такива центрове, държавите членки следва да предоставят онлайн достъп до такива услуги. За тази цел следва да бъде създаден единен и актуализиран уебсайт, който съдържа цялата необходима информация за наличните услуги за подкрепа и защита и за достъпа до тях („едно гише“ за онлайн достъп). Уебсайтът следва да отговаря на изискванията за достъпност за хората с увреждания.
- (49) Специализираните служби за подкрепа, включително подслоните и кризисните центрове за жертвите на изнасилване, следва да се считат за изключително важни по време на кризи и извънредни ситуации, включително в случай на здравни кризи. Тези служби следва да продължат да работят в тези ситуации, когато се наблюдава тенденция случаите на домашно насилие и насилие над жени да нарастват.
- (50) Травматичният характер на сексуалното насилие, включително изнасилването, налага да се реагира с особена чувствителност от страна на обучен и специализиран персонал. Жертвите на този вид насилие се нуждаят от незабавна медицинска помощ и подкрепа заради травмата в съчетание с незабавен съдебно-медицински преглед за събиране на доказателства, необходими за наказателното преследване. Следва да бъдат създадени достатъчно на брой кризисни центрове за жертвите на изнасилване или центрове за насочване на жертвите на сексуално насилие, които да бъдат разпределени по подходящ начин на територията на всяка държава членка. По сходен начин жертвите на

генитално осакатяване на жени, които често са момичета, обикновено се нуждаят от целева подкрепа. Поради това държавите членки следва да гарантират, че предоставят целева подкрепа, съобразена с тези жертви.

- (51) Съгласно директиви 2004/113/ЕО, 2006/54/ЕО и 2010/41/ЕС тормозът на работното място се счита за дискриминация, основана на пола. Като се има предвид, че сексуалният тормоз на работното място има значителни отрицателни последици както за жертвите, така и за работодателите, съвети относно съответното третиране на такива случаи на работното място, относно правните средства за защита, с които разполага работодателят за отстраняването на извършителя на престъплението от работното място, и относно предоставяне на възможност за ранно помирение, ако жертвата желае това, следва да се предоставят от външни консултантски служби както на жертвите, така и на работодателите.
- (52) Държавите членки следва да гарантират, че националните линии за помощ използват единния за ЕС номер [116016] и че този номер е широко популяризиран като обществен, безплатен и денонощно достъпен номер. Предоставяната подкрепа следва да включва консултации в ситуации на криза и да предвижда насочване към услуги с личен контакт, като например подслони, консултантски центрове или полицията.
- (53) Подслоните играят жизненоважна роля за защитата на жертвите от актове на насилие. Освен да осигуряват безопасно място за престой, подслоните следва да предоставят необходимата подкрепа относно взаимосвързани проблеми, отнасящи се до здравето и финансовото положение на жертвите и благосъстоянието на техните деца, като крайната цел е жертвите да се подготвят за самостоятелен живот.
- (54) За ефективното справяне с отрицателните последици за децата жертви мерките за подкрепа на децата следва да включват съобразени с възрастта психологически консултации, съчетани с педиатрични грижи, когато е необходимо, като предоставянето им следва да започне веднага щом компетентните органи имат разумни основания да смятат, че децата са жертви, включително че са свидетели на насилие. При предоставянето на подкрепа на децата жертви правата на детето, както са посочени в член 24 от Хартата, следва да бъдат първостепенно съображение.
- (55) За да се гарантира безопасността на децата по време на евентуални посещения на извършителя на престъплението или заподозряното лице, което е носител на родителска отговорност с право на лични отношения, държавите членки следва да гарантират, че се осигуряват наблюдавани неутрални места, в това число служби за закрилата или благосъстоянието на детето, където тези посещения могат да се осъществят във висшия интерес на детето. При необходимост посещенията следва да се осъществяват в присъствието на служители по закрилата или благосъстоянието на детето. Когато е необходимо да се осигури временно настаняване, децата следва приоритетно да бъдат настанени заедно с носителя на родителската отговорност, който не е извършителят на престъплението или заподозряното лице, като например майката на детето. Висшият интерес на детето следва винаги да се взема предвид.
- (56) Жертвите със специфични нужди и групите, изложени на риск от насилие над жени или домашно насилие, като например жените с увреждания, жените, които са зависими лица по отношение на своя статут или разрешение за пребиваване,

жените мигранти без документи, жените, кандидатстващи за международна защита, жените, бягащи от въоръжени конфликти, жените, засегнати от бездомност, жените с малцинствен расов или етнически произход, жените, живеещи в селски райони, жените, извършващи сексуални услуги, задържаните жени или по-възрастните жени, следва да получат специфична защита и подкрепа.

- (57) Жените с увреждане са предимно изложени на насилие над жени и домашно насилие и поради своето увреждане често срещат трудности при достъпа до мерки за защита и подкрепа. Поради това държавите членки следва да гарантират, че жените с увреждане могат да се възползват пълноценно от правата, установени в настоящата директива, наравно с останалите, като същевременно обръщат необходимото внимание на изключителната уязвимост на тези жертви и техните евентуални трудности да потърсят помощ.
- (58) Държавите членки следва да гарантират, че се предприемат превантивни мерки, като например кампании за повишаване на осведомеността, за да се противодейства на насилието над жени и домашното насилие. Превенцията следва да намери място и във формалното образование, по-специално чрез повишаването на сексуалното образование и социално-емоционалните компетенции, емпатията и изграждането на здравословни и изпълнени с уважение отношения.
- (59) Държавите членки следва да предприемат мерки за предотвратяване на появата на вредни социалнополови стереотипи, за да се изкорени идеята за малоценност на жените или за стереотипните роли на жените и мъжете. Това би могло да включва и мерки, насочени към това да се гарантира, че културата, обичаите, религията, традицията или честта не се възприемат като оправдание за престъпления на насилие над жени или домашно насилие или за понижаване на тези престъпления. Като се има предвид, че от много ранна възраст децата са изложени на социалнополови роли, които формират тяхното самовъзприемане и оказват влияние върху академичния и професионалния им избор, както и на очаквания за техните роли на жени и мъже през целия им живот, от решаващо значение е да се обърне внимание на социалнополовите стереотипи още при образованието и грижите в ранна детска възраст.
- (60) За да се гарантира, че жертвите на насилие над жени и домашно насилие биват установени и получават подходяща подкрепа, държавите членки следва да гарантират, че специалистите, които има вероятност да влязат в контакт с жертвите, преминават обучение и получават целенасочена информация. Обученията следва да обхващат риска от сплашване, повторно и вторично виктимизиране и тяхното предотвратяване, както и наличието на мерки за защита и подкрепа за жертвите. С цел предотвратяване и адекватно справяне със случаи на сексуален тормоз на работното място лицата с надзорни функции също следва да преминат обучение. Тези обучения следва да обхващат също така оценките за сексуален тормоз на работното място и свързаните с него психосоциални рискове за безопасността и здравето, както е посочено в

Директива 89/391/ЕИО на Европейския парламент и на Съвета¹¹. Обучителните дейности следва също така да обхващат риска от насилие от трети страни. Насилието от трети страни се отнася до насилие, на което може да е подложен персоналът на работното място и което не се причинява от колега, и включва случаи като например медицински сестри, подложени на сексуален тормоз от пациент.

- (61) За да противодействат на недостатъчното съобщаване, държавите членки следва също така да установят връзки с правоприлагащите органи за разработване на обучения, по-специално относно вредните социалнополови стереотипи, но и за предотвратяване на престъпления предвид техния обикновено близък контакт с групи, изложени на риск от насилие, и жертви.
- (62) Следва да се създадат програми за намеса с цел предотвратяване и свеждане до минимум на риска от (повтарящи се) престъпления на насилие над жени или домашно насилие. Програмите следва да бъдат насочени конкретно към обучението на извършители на престъпление или на лица, за които има риск да станат извършители на престъпление, за това как да възприемат ненасилническо поведение в междуличностните отношения и как да противодействат на моделите на насилническо поведение. Програмите следва да насърчават извършителите на престъпление да поемат отговорност за своите действия и да анализират своето отношение и убеждения спрямо жените.
- (63) За да се гарантира, че жертвите на престъпления на кибернасилие, посочени в настоящата директива, могат ефективно да упражняват правото си на премахване на незаконни материали, свързани с такива престъпления, държавите членки следва да насърчават сътрудничеството между доставчиците на посреднически услуги. За да се гарантира, че откриването на такива материали се извършва на ранен етап и че жертвите на тези престъпления получават подходяща помощ и подкрепа, държавите членки следва също така да улеснят въвеждането или използването на действащи мерки за саморегулиране, имащи доброволен характер, като например кодекси за поведение, включително относно откриването на системни рискове във връзка с такова кибернасилие и обучението на служителите на доставчиците, занимаващи се с предотвратяването на такова насилие и оказването на помощ на жертвите.
- (64) Политиките за адекватно справяне с насилието над жени и домашното насилие могат да бъдат формулирани единствено въз основа на изчерпателни и съпоставими дезагрегирани данни. За ефективното наблюдение на развитията в държавите членки и попълването на липсващите съпоставими данни държавите членки следва редовно да извършват проучвания, използвайки хармонизираната методика на Комисията (Евростат) за събиране на данни, и да предават тези данни на Комисията (Евростат).
- (65) Държавите членки следва да гарантират, че събраните данни са ограничени до строго необходимото за наблюдение на разпространението на насилието над жени и домашното насилие и на тенденциите при тях и за изготвяне на нови стратегии на политиката в тази област. При споделяне на събраните данни не следва да се включват лични данни.

¹¹ Директива 89/391/ЕИО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 1989 г. за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето на работниците на работното място (ОВ L 183, 29.6.1989 г., стр. 1).

- (66) Всяко обработване на лични данни, извършено съгласно настоящата директива, включително обменът или предаването на лични данни от компетентните органи, следва да се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 и директиви 2016/680/ЕС¹² и 2002/58/ЕО¹³ на Европейския парламент и на Съвета. Всяко обработване на лични данни от институциите, органите, службите или агенциите на Съюза следва да се извършва в съответствие с регламенти (ЕС) 2018/1725¹⁴, 2018/1727¹⁵ и 2016/794¹⁶ на Европейския парламент и на Съвета или с всички други приложими правила на Съюза относно защитата на данните.
- (67) Директива 2011/93/ЕС се отнася до престъпленията, свързани със сексуално насилие над деца. За да се осигури съгласуваност с настоящата директива по отношение на престъплението изнасилване, следва да се гарантира еднаква степен на защита за децата, достигнали възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и следва да се формулира специфично престъпление по отношение на децата под възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия. Поради това Директива 2011/93/ЕО следва да бъде съответно изменена.
- (68) Тъй като целта на настоящата директива, а именно превенцията и борбата с насилието над жени и домашното насилие в Съюза въз основа на общи минимални правила, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците от предвидените мерки може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в посочения член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (69) [В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Ирландия не участва в приемането на настоящата

¹² Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета ([ОБ L 119, 4.5.2016 г., стр. 89](#)).

¹³ Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации) ([ОБ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37](#)).

¹⁴ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО ([ОБ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39](#)).

¹⁵ Регламент (ЕС) 2018/1727 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст) и за замяна и отмяна на Решение 2002/187/ПВР на Съвета ([ОБ L 295, 21.11.2018 г., стр. 138](#)).

¹⁶ Регламент (ЕС) 2016/794 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и за замяна и отмяна на решения 2009/371/ПВР, 2009/934/ПВР, 2009/935/ПВР, 2009/936/ПВР и 2009/968/ПВР на Съвета ([ОБ L 135, 24.5.2016 г., стр. 53](#)).

директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане.] ИЛИ [В съответствие с член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Ирландия [, с писмо от... г.,] е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящата директива.]

- (70) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол (№ 22) относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане.
- (71) Европейският надзорен орган по защита на данните беше консултиран в съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725 и прие своето становище на [XX XX 2022 г.],

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

Настоящата директива определя правила за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие. С нея се установяват минимални правила относно:

- а) определянето на престъпленията и наказанията в областите на сексуалната експлоатация на жени и деца и компютърните престъпления;
- б) правата на жертвите на всички форми на насилие над жени или домашно насилие преди, по време на или след наказателното производство;
- в) защитата на жертвите и подкрепата за жертвите.

Член 2

Жертви, изложени на повишен риск от насилие и специфични рискове

1. При прилагането на мерките по силата на настоящата директива държавите членки вземат предвид повишения риск от насилие, на който са изложени жертвите на дискриминация, основана на комбинация от пол и други основания, за да отговорят на техните повишени нужди от защита и подкрепа, както е посочено в член 18, параграф 4, член 27, параграф 5 и член 37, параграф 7.
2. Държавите членки гарантират, че при прилагането на настоящата директива се обръща специално внимание на риска от сплашване, отмъщение, вторично и повторно виктимизиране и на необходимостта от защита на достойнството и физическата неприкосновеност на жертвите.

Член 3 Обхват

Настоящата директива се прилага за следните престъпления:

- а) престъпленията, посочени в глава 2;
- б) актовете на насилие над жени или на домашно насилие, които са криминализирани по силата на други инструменти на правото на Съюза;
- в) други актове на насилие над жени или домашно насилие, които са криминализирани по силата на националното право.

Член 4 Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- а) „насилие над жени“ означава насилие на социалнополова основа, което е насочено срещу жена или момиче, тъй като тя е жена или момиче, и което засяга предимно жените или момичетата, включително всички актове на такова насилие, които водят или е вероятно да доведат до физически, сексуални, психологически или икономически вреди или страдания, включително заплахи за такива актове, принуда или произволно лишаване от свобода, независимо дали това се случва в обществения или в личния живот;
- б) „домашно насилие“ означава всички актове на насилие, които водят или е вероятно да доведат до физически, сексуални, психологически или икономически вреди или страдания, които се случват в семейството или в домакинството, независимо от биологичните или правните семейни връзки, или между бивши или настоящи съпрузи или партньори, независимо дали извършителят на престъпление живее или е живял заедно с жертвата;
- в) „жертва“ означава всяко лице, независимо от пола или социалния пол, освен ако не е посочено друго, което е претърпяло вреда, причинена пряко от актове на насилие, обхванати от настоящата директива, включително деца свидетели на такова насилие;
- г) „кибернасилие“ означава всеки акт на насилие, обхванат от настоящата директива, който е извършен, подпомогнат или утежнен отчасти или изцяло с използването на информационни и комуникационни технологии;
- д) „информационни и комуникационни технологии“ означава всички технологични инструменти и ресурси, използвани за цифровото съхранение, създаване, споделяне или обмен на информация, включително смартфони, компютри, социални мрежи и други медийни приложения и услуги;
- е) „доставчици на посреднически услуги“ означава доставчици на услуги съгласно определението в член 2, буква е) от Регламент (ЕС) YYYY/XXX на Европейския парламент и на Съвета¹⁷ [Регламент относно единния пазар на цифрови услуги];

¹⁷ Регламент (ЕС) YYYY/XXX на Европейския парламент и на Съвета относно единния пазар на цифрови услуги (ОВ L ...).

- ж) „сексуален тормоз на работното място“ означава всяка форма на нежелано словесно, несловесно или физическо действие със сексуален характер, което се случва в хода на или във връзка със, или възниква в заетостта, професиите и самостоятелната заетост и което има за цел или води до накърняване на достойнството на жертвата, по-специално като създава сплашваща, враждебна, деградираща, унижителна или оскърбителна обстановка;
- з) „дете“ означава всяко лице на възраст под 18 години;
- и) „възраст за изразяване на съгласие за сексуални действия“ означава възрастта, под която в съответствие с националното право е забранено извършването на сексуални действия с дете;
- й) „зависимо лице“ означава дете на жертвата или всяко друго лице, различно от извършителя на престъплението или заподозряното лице, което живее в същото домакинство като жертвата и за което жертвата полага грижи и предоставя подкрепа.

ГЛАВА 2

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, СВЪРЗАНИ СЪС СЕКСУАЛНАТА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ЖЕНИ И ДЕЦА, И КОМПЮТЪРНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Член 5

Изнасилване

1. Държавите членки гарантират, че следното умишлено деяние се наказва като престъпление:
 - а) извършването с жена без нейното съгласие на акт на вагинално, анално или орално проникване от сексуално естество с телесна част или предмет;
 - б) принуждаването на жена без нейното съгласие да извърши с друго лице акт на вагинално, анално или орално проникване от сексуално естество с телесна част или предмет.
2. Държавите членки гарантират, че акт без съгласие се разбира като акт, извършен без съгласието на жената, дадено доброволно, или когато жената не е в състояние да формира свободно волеизявление поради своето физическо или психическо състояние, като по този начин се използва нейната неспособност да формира свободно волеизявление, например в състояние на безсъзнание, интоксикация, сън, заболяване, телесна повреда или увреждане.
3. Съгласието може да бъде оттеглено по всяко време на акта. Липсата на съгласие не може да бъде опровергана единствено от мълчанието на жената, нейната словесна или физическа несъпротива или минало сексуално поведение.

Член 6

Генитално осакатяване на жени

Държавите членки гарантират, че следното умишлено деяние се наказва като престъпление:

- а) обрязване, инфибулация или извършване на всякакво друго цялостно или частично осакатяване на големите срамни устни, малките срамни устни или клитора;
- б) принуждаване на жена или момиче да понесе някой от изброените в буква а) актове или предоставяне на такава възможност.

Член 7

Споделяне без съгласие на интимни или манипулирани материали

Държавите членки гарантират, че следното умишлено деяние се наказва като престъпление:

- а) предоставяне на достъп до интимни изображения, видеоматериали или други материали, изобразяващи сексуални действия на друго лице, на множество крайни ползватели чрез информационни и комуникационни технологии без съгласието на това лице;
- б) създаване или манипулиране и последващо предоставяне на достъп до изображения, видеоматериали или други материали, които правят да изглежда, че друго лице участва в сексуални действия, на множество крайни ползватели чрез информационни и комуникационни технологии без съгласието на това лице;
- в) отправяне на заплаха за извършване на деянията, посочени в букви а) и б), за да се принуди друго лице да извърши, да се съгласи с извършването или да се въздържа от извършването на акт.

Член 8

Киберпреследване

Държавите членки гарантират, че следното умишлено деяние се наказва като престъпление:

- а) трайно участие в заплашително или сплашващо поведение, насочено към друго лице, чрез информационни и комуникационни технологии, вследствие на което това лице се страхува за собствената си безопасност или за безопасността на зависими от него лица;
- б) поставяне на друго лице под непрекъснато наблюдение без неговото съгласие или законно разрешение за такова наблюдение чрез информационни и комуникационни технологии с цел проследяване или наблюдение на движенията или дейностите на това лице;
- в) предоставяне на достъп до материали, съдържащи личните данни на друго лице, без неговото съгласие на множество крайни ползватели чрез информационни и комуникационни технологии с цел да се подбудят тези крайни ползватели да причинят физически или значителни психологически вреди на лицето.

Член 9
Кибертормоз

Държавите членки гарантират, че следното умишлено деяние се наказва като престъпление:

- а) организиране на атака с трети страни, насочена срещу друго лице, чрез предоставяне на достъп до заплашителни или обидни материали на множество крайни ползватели чрез информационни и комуникационни технологии с цел да се причинят значителни психологически вреди на лицето, срещу което е насочена атаката;
- б) участие с трети страни в атаките, посочени в буква а).

Член 10

Киберподбуждане към насилие или омраза

Държавите членки гарантират, че умишленото подбуждане към насилие или омраза, насочено срещу група лица или срещу член на такава група, определена въз основа на пола или социалния пол, посредством разпространяване сред обществеността на материали, съдържащи такова подбуждане, чрез информационни и комуникационни технологии се наказва като престъпление.

Член 11

Подбудителство, помагачество и опит за извършване на престъпление

1. Държавите членки гарантират, че подбуждането и помагачеството за извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 5—9, се наказват като престъпления.
2. Държавите членки гарантират, че опитът за извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 5 и 6, се наказва като престъпление.

Член 12
Наказания

1. Държавите членки гарантират, че престъпленията, посочени в членове 5—11, се наказват с ефективни, пропорционални и възпиращи наказания.
2. Държавите членки гарантират, че за престъплението, посочено в член 5, се предвижда максимално наказание от най-малко 8 години лишаване от свобода и най-малко 10 години лишаване от свобода, ако престъплението е било извършено при отежняващите обстоятелства, посочени в член 13.
3. Държавите членки гарантират, че извършителят на престъплението, посочено в член 5, който преди това е бил осъждан за престъпления от същото естество, задължително участва в програма за намеса, посочена в член 38.
4. Държавите членки гарантират, че за престъплението, посочено в член 6, се предвижда максимално наказание от най-малко 5 години лишаване от свобода и най-малко 7 години лишаване от свобода, ако престъплението е било извършено при утежняващите обстоятелства, посочени в член 13.

5. Държавите членки гарантират, че за престъпленията, посочени в членове 8 и 10, се предвижда максимално наказание от най-малко 2 години лишаване от свобода.
6. Държавите членки гарантират, че за престъпленията, посочени в членове 7 и 9, се предвижда максимално наказание от най-малко една година лишаване от свобода.

Член 13

Утежняващи обстоятелства

Доколкото посочените по-долу обстоятелства вече не са част от състава на престъпленията, посочени в членове 5—10, държавите членки гарантират, че те могат да се считат за утежняващи обстоятелства във връзка с тези престъпления:

- а) престъплението или друго престъпление на насилие над жени или домашно насилие е било извършено многократно;
- б) престъплението е извършено спрямо лице, изпаднало в положение на уязвимост поради определени обстоятелства, например в положение на зависимост или в състояние на физическо, психическо, интелектуално или сетивно увреждане или живеещо в институции;
- в) престъплението е извършено срещу дете;
- г) престъплението е извършено в присъствието на дете;
- д) престъплението е извършено от две или повече лица, действащи заедно;
- е) престъплението е предхождано или съпроводено от изключително насилие;
- ж) престъплението е извършено с използване или заплахата за използване на оръжие;
- з) престъплението е извършено с използване на сила или заплахата за използване на сила или с използване на принуда;
- и) престъплението е довело до смърт или самоубийство на жертвата или до тежки физически или психологически вреди за жертвата;
- й) извършителят на престъплението вече е осъждан за престъпления от същия характер;
- к) престъплението е извършено срещу бивш/а или настоящ/а съпруг/съпруга или партньор;
- л) престъплението е извършено от член на семейството или лице, което живее заедно с жертвата;
- м) престъплението е извършено чрез злоупотреба с установени отношения на доверие, власт или влияние;
- н) престъплението е заснето, фотографирано или записано в друга форма и извършителят на престъплението е предоставил достъп до него;
- о) престъплението е извършено чрез принуждаване на жертвата да приеме, да използва или да бъде под въздействието на наркотици, алкохол или други упойващи вещества.

Член 14
Компетентност

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки за установяване на своята компетентност по отношение на престъпленията, посочени в членове 5—11, когато:
 - а) престъплението е извършено изцяло или отчасти на тяхна територия;
 - б) престъплението е извършено от техен гражданин.
2. Държава членка уведомява Комисията, когато реши да разшири компетентността си по отношение на престъпленията, посочени в членове 5—11, които са извършени извън нейната територия, при всяка от следните ситуации:
 - а) престъплението е извършено срещу неин гражданин или лице, което обичайно пребивава на нейната територия;
 - б) извършителят на престъплението обичайно пребивава на нейната територия.
3. Държавите членки гарантират, че тяхната компетентност, установена за престъпленията, посочени в членове 7—10, обхваща и ситуации, когато престъплението е извършено посредством информационни и комуникационни технологии, достъпът до които е осъществен от тяхната територия, независимо дали доставчикът на посредническите услуги е разположен на тяхната територия.
4. В случаите, посочени в параграф 1, буква б), всяка държава членка гарантира, че нейната компетентност не е подчинена на условието деянията да се наказват като престъпления в държавата, в която са извършени.
5. В случаите, посочени в параграф 1, буква б), държавите членки гарантират, че упражняването на тяхната компетентност не е подчинена на условието наказателното преследване да може да бъде образувано единствено вследствие на съобщаването от жертвата на мястото, където е извършено престъплението, или вследствие на съобщаване от страна на държавата, в която е извършено престъплението.

Член 15
Давностни срокове

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок, който позволява извършването на разследване, наказателно преследване, съдебно производство и постановяване на присъда за престъпленията, посочени в членове 5—11, достатъчно време след извършването на престъпленията.
2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок за престъпленията, посочени в член 5, от най-малко 20 години от момента на извършване на престъплението.
3. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок за престъпленията, посочени в член 6, от най-малко 10 години от момента на извършване на престъплението.

4. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок за престъпленията, посочени в член 9, от най-малко 5 години след приключването на престъплението или след като жертвата е узнала за него.
5. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок за престъпленията, посочени в член 8 и в член 10, от най-малко 7 години след приключване на престъплението или след като жертвата е узнала за него.
6. Ако жертвата е дете, давностният срок започва да тече най-рано, когато жертвата навърши 18 години.

ГЛАВА 3

ЗАЩИТА НА ЖЕРТВИТЕ И ДОСТЪП ДО ПРАВОСЪДИЕ

Член 16

Съобщаване за насилие над жени или домашно насилие

1. В допълнение към правата на жертвите при подаване на жалба съгласно член 5 от Директива 2012/29/ЕС, държавите членки гарантират, че жертвите могат да съобщават на компетентните органи за престъпления на насилие над жени или домашно насилие по лесен и достъпен начин. Това включва възможността за съобщаване за престъпления онлайн или чрез други информационни и комуникационни технологии, включително възможността за представяне на доказателства, по-специално във връзка със съобщаване за престъпления на кибернасилие.
2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да насърчат всяко лице, което, действайки добросъвестно, знае или има подозрения, че са извършени престъпления на насилие над жени или домашно насилие или че може да се очаква извършването на последващи актове на насилие, да съобщи на компетентните служби за това.
3. Държавите членки гарантират, че правилата за поверителност, наложени на съответните специалисти съгласно националното право, например на здравните специалисти, не представляват пречка пред възможността те да съобщят на компетентните органи, ако имат разумни основания да смятат, че е налице непосредствен риск от нанасяне на тежки физически вреди на лице поради това, че срещу него се извършва някое от престъпленията, обхванати от настоящата директива. Ако жертвата е дете, съответните специалисти могат да съобщят на компетентните органи, ако имат разумни основания да смятат, че е извършен тежък акт на насилие съгласно настоящата директива или че може да се очаква извършването на други тежки актове на насилие.
4. Когато деца съобщават за престъпления на насилие над жени или домашно насилие, държавите членки гарантират, че процедурите за съобщаване са безопасни и поверителни и са създадени и достъпни по начин и на език, които са подходящи за децата, в съответствие с тяхната възраст и зрялост. Ако престъплението засяга носителя на родителска отговорност, държавите членки следва да гарантират, че съобщаването не зависи от съгласието на това лице.

5. Държавите членки гарантират, че на компетентните органи, които установяват контакт с жертва, съобщаваща за престъпления на насилie над жени или домашно насилie, се забранява да предават лични данни относно статута на пребиваване на жертвата на компетентните миграционни органи поне до приключване на първата индивидуална оценка, посочена в член 18.

Член 17

Разследване и наказателно преследване

1. Държавите членки гарантират, че лицата, отделите или службите, които извършват разследване и наказателно преследване на насилie над жени или домашно насилie, разполагат с достатъчно експертен опит и ефективни инструменти за разследване за целите на ефективното разследване и наказателно преследване на такива престъпления, особено за събиране, анализиране и осигуряване на електронни доказателства в случаи на кибернасилie.
2. Държавите членки гарантират, че съобщенията за престъпления на насилie над жени или домашно насилie се обработват и предават незабавно на компетентните органи за наказателно преследване и разследване.
3. Компетентните органи незабавно и ефективно регистрират и разследват твърдения за насилie над жени или домашно насилie и гарантират, че във всички случаи е подадена официална жалба.
4. Компетентните органи незабавно насочват жертвите към съответните здравни специалисти или служби за подкрепа, посочени в членове 27, 28 и 29, за да помогнат за осигуряването на доказателства, особено в случаи на сексуално насилie, при които жертвата желае да повдигне обвинения и да се възползва от тези услуги.
5. Разследването или наказателното преследване на престъпленията, посочени в член 5, не зависят от съобщаването или повдигането на обвинение от страна на жертвата или на неин представител, като наказателното производство продължава дори ако съобщаването или обвинението са оттеглени.

Член 18

Индивидуална оценка с цел установяване на нуждите на жертвите от защита

1. В контекста на индивидуалната оценка, която трябва да бъде извършена съгласно член 22 от Директива 2012/29/ЕС, държавите членки гарантират, че по отношение на жертвите, обхванати от настоящата директива, оценка се прави на допълнителните елементи, посочени в параграфи 2—7 от настоящия член.
2. Тази индивидуална оценка започва при първия контакт на жертвата с компетентните органи. Компетентните съдебни органи проверяват най-късно при образуването на наказателното производство дали е извършена оценка. Ако случаят не е такъв, те коригират положението, като извършват оценка възможно най-скоро.
3. Индивидуалната оценка се съсредоточава върху риска, който представлява извършителят на престъплението или заподозряното лице, включително риска от повтарящо се насилie, риска от телесна повреда, риска от използване на

оръжия, дали извършителят на престъплението или заподозряното лице живее с жертвата, дали извършителят на престъплението или заподозряното лице злоупотребява с наркотици или алкохол, насилие над деца, въпроси, свързани с психичното здраве, или поведение на преследване.

4. При оценката се вземат предвид индивидуалните обстоятелства на жертвата, включително дали тя е подложена на дискриминация, основана на комбинация от пол и други основания, и поради това е изложена на повишен риск от насилие, както и личното описание и оценка на жертвата за ситуацията. Тя се извършва във висшия интерес на жертвата, като се обръща специално внимание на необходимостта да се избегне вторичното или повторното виктимизиране.
5. Държавите членки гарантират, че въз основа на индивидуалната оценка се вземат подходящи мерки за защита, като например:
 - а) мерките, посочени в членове 23 и 24 от Директива 2012/29/ЕС;
 - б) издаване на незабавни забранителни заповеди, ограничителни заповеди и заповеди за защита съгласно член 21 от настоящата директива;
 - в) допълнителни мерки за справяне с поведението на извършителя на престъплението или заподозряното лице, по-специално съгласно член 38 от настоящата директива.
6. Индивидуалната оценка се извършва в сътрудничество с всички съответни компетентни органи в зависимост от етапа на производството и съответните служби за подкрепа, като например центрове за защита на жертвите и подслони за жени, социални служби и здравни специалисти.
7. Компетентните органи редовно актуализират индивидуалната оценка, за да гарантират, че мерките за защита съответстват на настоящото положение на жертвата. Това включва извършването на оценка на необходимостта от адаптирането или предприемането на мерки за защита, по-специално съгласно член 21.
8. По отношение на зависимите от жертвата лица се счита, че те имат специфични нужди от защита, без да бъдат подлагани на оценката, посочена в параграфи 1—6.

Член 19

Индивидуална оценка на нуждите на жертвите от подкрепа

1. Държавите членки гарантират, че компетентните органи оценяват индивидуалните нужди на жертвата и на зависимите от нея лица от подкрепа, предвидена в глава 4, като вземат предвид индивидуалната оценка, посочена в член 18.
2. Към индивидуалната оценка на нуждите от подкрепа съгласно параграф 1 от настоящия член се прилага член 18, параграфи 4 и 7.

Член 20

Насочване към служби за подкрепа

1. Ако при оценките, посочени в членове 18 и 19, са установени специфични нужди от подкрепа или защита или ако жертвата поиска подкрепа, държавите

членки гарантират, че службите за подкрепа се свързват с жертвите, за да им предложат подкрепа.

2. Компетентните органи отговарят своевременно и координирано на исканията за защита и подкрепа.
3. При необходимост те могат да насочат децата жертви, включително свидетели, към служби за подкрепа без предварителното съгласие на носителя на родителска отговорност.
4. Държавите членки гарантират предаването на съответните лични данни относно жертвата и нейното положение на съответните служби за подкрепа, когато това е необходимо, за да се гарантира, че жертвата получава подходяща подкрепа и защита. Това предаване е поверително.
5. Службите за подкрепа съхраняват личните данни толкова дълго, колкото е необходимо за предоставянето на услуги на подкрепа, и при всички случаи не по-дълго от 12 месеца след последния контакт между службата за подкрепа и жертвата.

Член 21

Незабавни забранителни заповеди, ограничителни заповеди и заповеди за защита

1. Държавите членки гарантират, че в ситуации на непосредствена опасност за здравето или безопасността на жертвата или на зависимото от нея лице компетентните органи издават заповеди, които разпореждат на извършителя на насилие или на заподозряно в насилие лице, обхванато от настоящата директива, да напусне жилището на жертвата или на зависимите от нея лица за достатъчно период от време или които забраняват на извършителя или заподозряното лице да влиза в жилището или на работното място на жертвата или да установява контакт с жертвата или зависимите от нея лица по какъвто и да е начин. Тези заповеди имат незабавно действие и не зависят от това дали жертвата е съобщила за престъплението.
2. Държавите членки гарантират, че компетентните органи могат да издават ограничителни заповеди или заповеди за защита с цел осигуряването на дългосрочна защита на жертвите или на зависимите от тях лица срещу всякакви актове на насилие, обхванати от настоящата директива, включително забрана или ограничаване на определено опасно поведение на извършителя на престъплението или заподозряното лице.
3. Държавите членки гарантират, че компетентните органи уведомяват жертвите за възможността да поискат незабавни забранителни заповеди, ограничителни заповеди и заповеди за защита, както и за възможността да поискат трансгранично признаване на заповедите за защита съгласно Директива 2011/99/ЕС или Регламент (ЕС) № 606/2013.
4. Всяко нарушаване на незабавните забранителни заповеди, ограничителни заповеди и заповеди за защита подлежи на ефективни, пропорционални и възпиращи наказателни или други правни санкции.
5. Настоящият член не задължава държавите членки да изменят националните си системи по отношение на квалифицирането на незабавните забранителни заповеди и заповеди за защита като попадащи в обхвата на наказателното, гражданското или административното право.

Член 22

Защита на личния живот на жертвата

Без да се засягат правата на защита, държавите членки гарантират, че в наказателните разследвания и съдебните производства не се разрешават въпроси, запитвания и доказателства относно минало сексуално поведение на жертвата или други свързани с него аспекти на личния живот на жертвата.

Член 23

Насоки за правоприлагащите и съдебните органи

Държавите членки издават насоки за компетентните органи, действащи в наказателните производства, включително насоки за прокуратурата и съдебните органи, относно случаите на насилие над жени или домашно насилие. Тези насоки включват указания относно:

- а) как да се гарантира правилното идентифициране на всички форми на такова насилие;
- б) как да се извърши индивидуалната оценка съгласно членове 18 и 19;
- в) как да бъдат третирани жертвите по начин, съобразен с травмите, социалния пол и интереса на детето;
- г) как да се гарантира, че производството се води така, че да се предотврати вторично или повторно виктимизиране;
- д) как да се отговори на повишените нужди от защита и подкрепа на жертвите, които са подложени на дискриминация, основана на комбинация от пол и други основания;
- е) как да се избегнат социалнополовите стереотипи;
- ж) как да се насочат жертвите към служби за подкрепа, как да се гарантира подходящо третиране на жертвите и разглеждане на случаите на насилие над жени или домашно насилие.

Член 24

Роля на националните органи и органите по въпросите на равенството

1. Държавите членки определят орган или органи и предприемат необходимите мерки, за да могат те да изпълняват следните задачи:
 - а) предоставяне на независима помощ и консултации за жертви на насилие над жени и домашно насилие;
 - б) публикуване на независими доклади и отправяне на препоръки по всички въпроси, свързани с такива форми на насилие;
 - в) обмен на налична информация със съответните европейски органи, като например Европейския институт за равенство на половете.

Тези органи могат да бъдат част от органите по въпросите на равенството съгласно директиви 2004/113/ЕО, 2006/54/ЕО и 2010/41/ЕС.

2. Държавите членки гарантират, че органите, посочени в параграф 1, могат да действат от името на или в подкрепа на една или няколко жертви на насилие над жени или домашно насилие в съдебни производства, включително във връзка с искането за обезщетение, посочено в член 26, и премахване на онлайн съдържание, посочено в член 25, с одобрението на жертвите.

Член 25

Мерки за премахването на определени онлайн материали

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират бързото премахване на материалите, посочени в член 7, букви а) и б), член 8, буква в) и членове 9 и 10. Посочените мерки включват възможността техните компетентни съдебни органи да издават, по искане на жертвата, задължителни съдебни заповеди за премахване или блокиране на достъпа до тези материали, адресирани до съответните доставчици на посреднически услуги.
2. Държавите членки гарантират, че заповедите, посочени в параграф 1, могат да бъдат издавани в рамките на временни производства, дори преди приключването на наказателно производство за престъпленията, посочени в член 7, букви а) и б), член 8, буква в), член 9 или член 10, когато сезираният съдебен орган счита, че:
 - а) са му представени достатъчно доказателства, за да обоснове заключението, че деянието, посочено в член 7, букви а) и б), член 8, буква в), член 9 или член 10, вероятно е извършено по отношение на ищеца и че материалите, които са предмет на искането, представляват материали по смисъла на посочените членове;
 - б) премахването на посочените материали е необходимо, за да се предотврати или ограничи нанасянето на значителни вреди на жертвата;
 - в) правата и интересите на другите страни, свързани с потенциалното премахване, не са от такова естество, че да надделяват над правата и интересите на жертвата, свързана с премахването.
3. Държавите членки гарантират, че заповедите, посочени в параграфи 1 и 2, остават в действие за съответен срок, който не надхвърля една година, като подлежат на подновяване за допълнителен съответен срок при искане на жертвата, когато сезираният съдебен орган счита, че условията по параграф 2 продължават да бъдат изпълнени. Държавите членки гарантират обаче, че когато наказателното производство във връзка с престъпленията, посочени в член 7, букви а) и б), член 8, буква в), член 9 или член 10, бъде прекратено, без да се стигне до установяване на извършването на такова престъпление, заповедите се обявяват за недействителни и съответният доставчик на посреднически услуги се уведомява за това.
4. Държавите членки гарантират, че заповедите и другите мерки, посочени в параграфи 1 и 2, се приемат съгласно прозрачни процедури и са предмет на съответни гаранции, по-специално за да се гарантира, че тези заповеди и други мерки са ограничени до необходимото и пропорционалното и че правата и интересите на всички участващи страни са надлежно отчетени.

5. Държавите членки гарантират, че крайните ползватели на съответните услуги са информирани, когато е целесъобразно от съответните доставчици на посреднически услуги, за причините за премахването на материалите или блокирането на достъпа до тях съгласно заповедите или другите мерки, посочени в параграфи 1 и 2, и че тези крайни ползватели имат достъп до средства за правна защита.
6. Държавите членки гарантират, че премахването на материалите или блокирането на достъпа до тях съгласно заповедите или другите мерки, посочени в параграфи 1 и 2, не възпрепятства компетентните органи да получават или осигуряват доказателствата, необходими за разследването и наказателното преследване на престъпленията, посочени в член 7, букви а) и б), член 8, буква в), член 9 или член 10.

Член 26

Обезщетение от извършителите на престъплението

1. Държавите членки гарантират, че жертвите имат право да поискат от извършителите на престъплението пълно обезщетение за щети, произтичащи от всички форми на насилие над жени или домашно насилие.
2. Държавите членки гарантират, че жертвите могат да получат решение за обезщетение в хода на наказателното производство.
3. Обезщетението поставя жертвите в положението, в което биха се намирали, ако престъплението не беше извършено, като се вземе предвид тежестта на последиците за жертвата. Обезщетението не се ограничава от предварително определен максимален размер.
4. Щетите включват разходи за здравни услуги, услуги за подкрепа, рехабилитация, загуба на доход и други разходи в разумен размер, възникнали в резултат на престъплението или за справяне с последиците от него. Размерът на присъденото обезщетение компенсира също така физическите и психологическите вреди и неимуществените вреди.
5. Давностният срок за предявяване на иск за обезщетение е не по-кратък от 5 години от момента на извършване на престъплението.

В случаите на сексуално насилие давностният срок е не по-кратък от 10 години.

Давностният срок за предявяване на иск за обезщетение за престъпления, посочени в член 7, започва да тече от момента, в който жертвата е узнала за престъплението.

Давностният срок не започва да тече, докато извършителят на престъплението и жертвата делят едно и също домакинство. Освен това, ако жертвата е дете, давностният срок не започва да тече, преди жертвата да е навършила 18 години.

Давностният срок се прекъсва или спира по време на висящо съдебно производство във връзка с престъплението.

ГЛАВА 4

ПОДКРЕПА ЗА ЖЕРТВИТЕ

Член 27

Специализирана подкрепа за жертвите

1. Държавите членки гарантират, че на жертвите на актове на насилие, обхванати от настоящата директива, са на разположение специализирани служби за подкрепа, посочени в член 9, параграф 3 от Директива 2012/29/ЕС. Специализираните служби за подкрепа предоставят:
 - а) съвети и информация по всички съответни правни или практически въпроси, възникнали в резултат на престъплението, включително относно достъпа до жилищно настаняване, образование, обучение и помощ за оставане или намиране на работа;
 - б) насочване към съдебно-медицински прегледи;
 - в) подкрепа за жертвите на кибернасилие, включително съвети относно средствата за правна защита и средствата за премахване на онлайн съдържание, свързано с престъплението.
2. Специализираната подкрепа, посочена в параграф 1, се предлага лично и е леснодостъпна, включително онлайн или чрез други подходящи средства, като например информационни и комуникационни технологии, както и съобразена с нуждите на жертвите на насилие над жени и домашно насилие.
3. Държавите членки гарантират достатъчно човешки и финансови ресурси за предоставянето на услугите, посочени в параграф 1, по-специално посочените в буква в) от същия параграф, включително когато тези услуги се предоставят от неправителствени организации.
4. Държавите членки предоставят услугите за защита и специализирана подкрепа, необходими за цялостно посрещане на многобройните нужди на жертвите на едно и също място, или осигуряват координация на тези услуги чрез централно звено за контакт или чрез „едно гише“ за онлайн достъп до тези услуги. Това комбинирано предлагане на услуги включва поне първична медицинска помощ и социални услуги, психосоциална подкрепа, правни и полицейски услуги.
5. Държавите членки издават насоки и протоколи за специалистите в областта на здравеопазването и социалните услуги относно определянето и предоставянето на подходяща подкрепа на жертвите на всички форми на насилие над жени и домашно насилие, включително относно насочването на жертвите към съответните служби за подкрепа. В тези насоки и протоколи се посочва също как да се отговори на специфичните нужди на жертвите, които са изложени на повишен риск от такова насилие в резултат на дискриминация, основана на комбинация от пол и други основания за дискриминация.
6. Държавите членки гарантират, че специализираните служби за подкрепа продължават да функционират пълноценно за жертвите на насилие над жени и домашно насилие по време на криза, като например здравни кризи или други извънредни ситуации.

7. Държавите членки гарантират, че специализираните служби за подкрепа са на разположение на жертвите преди, по време на и за подходящ период от време след наказателното производство.

Член 28

Специализирана подкрепа за жертвите на сексуално насилие

1. Държавите членки осигуряват подходящо оборудвани и леснодостъпни кризисни центрове за жертвите на изнасилване или сексуално насилие, към които те да бъдат насочвани, за да им се гарантира ефективна подкрепа, включително съдействие за съхраняването и документирането на доказателства. Тези центрове осигуряват медицински и съдебно-медицински прегледи, подкрепа при травми и психологически консултации след извършване на престъплението и за необходимото време след това. Когато жертвата е дете, тези услуги се предоставят по начин, съобразен с интересите на детето.
2. Услугите, посочени в параграф 1, са безплатни и достъпни всеки ден от седмицата. Те могат да бъдат част от службите, посочени в член 27.
3. Държавите членки гарантират достатъчно географско разпределение и капацитет на тези служби в цялата държава членка.
4. Член 27, параграфи 3 и 6 се прилагат за предоставянето на подкрепа на жертвите на сексуално насилие.

Член 29

Специализирана подкрепа за жертвите на генитално осакатяване на жени

1. Държавите членки гарантират ефективна и съобразена с възрастта подкрепа за жертвите на генитално осакатяване на жени, включително чрез предоставяне на гинекологични, сексологични, психологически и посттравматични грижи и консултации, съобразени със специфичните нужди на тези жертви, след извършване на престъплението и за необходимото време след това. Това включва и предоставянето на информация за отделенията в обществените болници, които извършват клиторна реконструктивна хирургия. Тази подкрепа може да бъде предоставена от центровете за насочване, посочени в член 28, или от специализиран за целта здравен център.
2. Член 27, параграфи 3 и 6 и член 28, параграф 2 се прилагат за предоставянето на подкрепа на жертвите на генитално осакатяване на жени.

Член 30

Специализирана подкрепа за жертвите на сексуален тормоз на работното място

Държавите членки гарантират наличието на външни консултантски услуги за жертвите и работодателите в случаи на сексуален тормоз на работното място. Тези услуги включват съвети относно подходящото третиране на такива случаи на работното място, относно правните средства за защита, с които разполага работодателят за

отстраняването на извършителя на престъплението от работното място, и относно възможността за ранно помирение, ако жертвата желае това.

Член 31

Телефонни линии за помощ на жертвите

1. Държавите членки създават безплатни денонощни телефонни линии за помощ в национален мащаб, за да предоставят съвети на жертвите на насилие над жени и домашно насилие. Съветите се предоставят поверително или при надлежно зачитане на анонимността на жертвите. Държавите членки гарантират предоставянето на тази услуга и чрез други информационни и комуникационни технологии, включително онлайн приложения.
2. Държавите членки предприемат подходящи мерки, за да гарантират достъпността на услугите, посочени в параграф 1, за крайни ползватели с увреждания, включително предоставянето на подкрепа на лесноразбираем език. Тези услуги са достъпни в съответствие с изискванията за достъпност на електронните съобщителни услуги, определени в приложение I към Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета¹⁸.
3. Член 27, параграфи 3 и 6 се прилага за предоставянето на линии за помощ и на подкрепа чрез информационни и комуникационни технологии съгласно настоящия член.
4. [Държавите членки гарантират, че услугата по параграф 1 за жертвите на насилие над жени се предоставя на единния на равнището на ЕС номер 116 016 и че крайните ползватели са информирани по подходящ начин за съществуването и използването на този номер.]

Член 32

Подслони и друго временно настаняване

1. Подслоните и другото подходящо временно настаняване, предвидени в член 9, параграф 3, буква а) от Директива 2012/29/ЕС, отговарят на специфичните нужди на жените жертви на домашно насилие и сексуално насилие. Те спомагат за възстановяването им, като им осигуряват адекватни и подходящи условия на живот с оглед на завръщането им към независим живот.
2. Подслоните и другото подходящо временно настаняване трябва да бъдат оборудвани така, че да отговарят на специфичните нужди на децата, включително на децата жертви.
3. Подслоните и другото подходящо временно настаняване са на разположение на жертвите, независимо от тяхната националност, гражданство, място на пребиваване или статут на пребиваване.
4. Член 27, параграфи 3 и 6 се прилага за подслоните и другото подходящо временно настаняване.

¹⁸ Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги ([OJ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70–115](#)).

Член 33

Подкрепа за децата жертви

1. Държавите членки гарантират, че на децата се предоставя специална подходяща подкрепа веднага щом компетентните органи имат основателни причини да смятат, че децата може да са били подложени, включително да са били свидетели, на насилие над жени или домашно насилие. Подкрепата за децата е специализирана и съобразена с възрастта, като се зачита висшият интерес на детето.
2. На децата жертви се предоставят съобразени с възрастта медицински грижи, емоционална, психосоциална, психологическа и образователна подкрепа, както и всякаква друга подходяща подкрепа, съобразена по-специално със ситуации на домашно насилие.
3. Когато е необходимо да се осигури временно настаняване, децата се настаняват приоритетно заедно с други членове на семейството, по-специално с родител, който не упражнява насилие, в постоянно или временно жилище, оборудвано с услуги за подкрепа. Настаняването в подслони е крайна мярка.

Член 34

Безопасност на децата

Държавите членки създават и поддържат безопасни места, които позволяват безопасен контакт между дете и носител на родителската отговорност, който е извършител на или заподозрян в насилие над жени или домашно насилие, доколкото носителът има право на лични отношения. Държавите членки гарантират надзор от обучени професионалисти по целесъобразност и във висшия интерес на детето.

Член 35

Целева подкрепа за жертвите със специфични нужди и рисковите групи

1. Държавите членки гарантират предоставянето на специфична подкрепа на жертвите, изложени на повишен риск от насилие над жени или домашно насилие, като например жени с увреждания, жени, живеещи в селски райони, жени, които са зависими лица по отношение на своя статут или разрешение за пребиваване, жени мигранти без документи, жени, кандидатстващи за международна защита, жени, бягащи от въоръжени конфликти, жени, засегнати от бездомност, жени с малцинствен расов или етнически произход, жени, извършващи сексуални услуги, задържани жени или възрастни жени.
2. Службите за подкрепа по членове 27—32 разполагат с достатъчен капацитет за настаняване на жертвите с увреждания, като вземат предвид техните специфични нужди, включително лична помощ.
3. Службите за подкрепа са достъпни за граждани на трети държави, които са жертви на насилие над жени и домашно насилие, включително за кандидати за международна защита, лица без документи и задържани лица, които са обект

на процедури за връщане. Държавите членки гарантират, че жертвите, които поискат това, могат да бъдат отделени от лица от друг пол в центрове за задържане на граждани на трети държави, които са обект на процедури за връщане, или да бъдат настанени отделно в приемни центрове за кандидати за международна защита.

4. Държавите членки гарантират, че лицата могат да съобщават на съответния персонал за случаи на насилие над жени или домашно насилие в центрове за приемане и задържане и че са налице протоколи за адекватни и бързи мерки по тези съобщения в съответствие с изискванията на членове 18, 19 и 20.

ГЛАВА 5

ПРЕВЕНЦИЯ

Член 36

Превантивни мерки

1. Държавите членки предприемат подходящи действия за предотвратяване на насилието над жени и домашното насилие.
2. Превантивните мерки включват кампании за повишаване на осведомеността, научноизследователски и образователни програми, разработени по целесъобразност в сътрудничество със съответните организации на гражданското общество, социални партньори, засегнати общности и други заинтересовани страни.
3. Държавите членки предоставят на широката общественост информация относно превантивните мерки, правата на жертвите, достъпа до правосъдие и адвокат, както и наличните мерки за защита и подкрепа.
4. По отношение на рисковите групи, включително децата, в зависимост от тяхната възраст и зрялост, както и хората с увреждания, се предприемат целеви действия, като се вземат предвид езиковите бариери и различните нива на грамотност и способности. Информацията за децата се формулира по подходящ за тях начин.
5. Превантивните мерки са насочени по-специално към преодоляване на вредните социалнополови стереотипи, насърчаване на равенството между жените и мъжете, насърчаване на всички, включително мъжете и момчетата, да действат като положителни ролеви модели в подкрепа на съответните промени в поведението в обществото като цяло в съответствие с целите на настоящата директива.
6. Превантивните мерки развиват и/или повишават осведомеността относно вредната практика на генитално осакатяване на жени.
7. Превантивните мерки също така обръщат специално внимание на кибернасилието. По-специално държавите членки гарантират, че мерките в областта на образованието включват развитието на умения за цифрова грамотност, включително критично взаимодействие с цифровия свят, за да се

даде възможност на ползвателите да откриват и да вземат отношение към случаи на кибернасилие, да търсят подкрепа и да предотвратяват неговото извършване. Държавите членки насърчават мултидисциплинарното сътрудничество и сътрудничеството между заинтересованите страни, включително посредническите служби и компетентните органи, за разработването и прилагането на мерки за справяне с кибернасилието.

8. Държавите членки гарантират, че въпросът за сексуалния тормоз на работното място се разглежда в съответните национални политики. Тези национални политики определят и установяват целеви действия, посочени в параграф 2, за секторите, в които работниците в най-голяма степен са изложени в това отношение.

Член 37

Обучение и информация за специалисти

1. Държавите членки гарантират, че специалистите, за които има вероятност да влязат в контакт с жертви, включително правоприлагащите органи, съдебните служители, съдиите и прокурорите, адвокатите, доставчиците на услуги за подкрепа на жертвите и службите за възстановително правосъдие, здравните специалисти, социалните служби, образователните и други компетентни служители, получават както общо, така и специализирано обучение и целенасочена информация до равнище, съответстващо на техните контакти с жертвите, за да им се даде възможност да откриват, предотвратяват и разрешават случаите на насилие над жени или домашно насилие и да се отнасят към жертвите по начин, съобразен с травмата, социалния пол и спецификите на децата.
2. Съответните здравни специалисти, включително педиатри и акушерки, преминават целево обучение за установяване и третиране по съобразен с културата начин на физическите, психологическите и сексуалните последици от гениталното осакатяване на жени.
3. Лицата с надзорни функции на работното място, както в публичния, така и в частния сектор, преминават обучение относно начините за разпознаване, предотвратяване и справяне със сексуалния тормоз на работното място, включително относно оценките на риска във връзка с рисковете за безопасността и здравето при работа, за да предоставят подкрепа на засегнатите от него жертви и да реагират по подходящ начин. Тези лица и работодатели получават информация относно последиците от насилието над жени и домашното насилие върху работата и риска от насилие от трета страна.
4. Дейностите по обучение, посочени в параграфи 1 и 2, включват обучение по координирано многоведомствено сътрудничество, за да се даде възможност за цялостно и подходящо третиране на случаите, които се отнасят до насилие над жени или домашно насилие.
5. Без да се засягат свободата и плурализмът на медиите, държавите членки насърчават и подкрепят създаването на дейности за медийно обучение от страна на организации на медийни специалисти, органи за саморегулиране на медиите и представители на сектора или други съответни независими организации с цел борба със стереотипното представяне на жените и мъжете, сексистките изображения на жени и обвиняването на жертвата в медиите, като целта е да се намали рискът от насилие над жени или домашно насилие.

6. Държавите членки гарантират, че органите, компетентни да им бъде съобщено от жертви за престъпления, са обучени по съответен начин, за да улесняват и подпомагат съобщаването на тези престъпления.
7. Дейностите по обучение, посочени в параграфи 1 и 2, са редовни и задължителни, включително относно кибернасилието, и се основават на особеностите на насилието над жени и домашното насилие. Тези дейности по обучение включват обучение относно начините за идентифициране и третиране на специфичните нужди от защита и подкрепа на жертвите, които са изправени пред повишен риск от насилие поради това, че са подложени на дискриминация, основана на комбинация от пол и други основания.
8. Мерките по параграфи 1—6 се прилагат, без да се засягат независимостта на съдебната власт, самоорганизацията на регулираните професии и различията в организацията на съдебната власт в рамките на Съюза.

Член 38

Програми за намеса

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират създаването на целенасочени и ефективни програми за намеса с цел предотвратяване и свеждане до минимум на риска от извършване на престъпления, свързани с насилие над жени или домашно насилие, или рецидив.
2. Програмите за намеса са на разположение за участие, включително на лица, които се опасяват, че биха могли да извършат престъпление, свързано с насилие над жени или домашно насилие.

ГЛАВА 6

КООРДИНАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 39

Координирани политики и координиращ орган

1. Държавите членки приемат и прилагат общодържавни ефективни, всеобхватни и координирани политики, обхващащи всички съответни мерки за превенция и борба с всички форми на насилие над жени и домашно насилие.
2. Държавите членки определят или създават официален орган, отговарящ за координацията, изпълнението, мониторинга и оценката на политиките и мерките за превенция и борба с всички форми на насилие, обхванати от настоящата директива.
3. Посоченият орган координира събирането на данни, посочено в член 44, анализира ги и разпространява резултатите.
4. Той отговаря за координирането на политиките на централно, регионално и местно равнище.

Член 40

Междуведомствена координация и сътрудничество

1. Държавите членки въвеждат подходящи механизми, за да гарантират ефективна координация и сътрудничество на национално равнище между съответните власти, агенции и органи, включително местните и регионалните органи, правоприлагащите агенции, съдебната власт, прокурорите, доставчиците на услуги за подкрепа, както и неправителствените организации, социалните служби, включително органите за закрила или благосъстояние на детето, доставчиците на услуги в областта на образованието и здравеопазването, социалните партньори, без да се засяга тяхната автономност, и други съответни организации и образувания.
2. Тези механизми се отнасят по-специално до индивидуалните оценки по членове 18 и 19 и предоставянето на мерки за защита и подкрепа съгласно член 21 и глава 4, насоките за правоприлагащите и съдебните органи съгласно член 23 и обученията за специалисти, посочени в член 37.

Член 41

Сътрудничество с неправителствени организации

Държавите членки си сътрудничат и се консултират с организациите на гражданското общество, включително с неправителствени организации, работещи с жертви на насилие над жени или домашно насилие, по-специално при предоставянето на подкрепа на жертвите, относно инициативи за изготвяне на политики, информационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността, програми за научни изследвания и за образование и обучение, както и при наблюдението и оценката на въздействието на мерките за подкрепа и защита на жертвите.

Член 42

Сътрудничество между доставчиците на посреднически услуги

Държавите членки улесняват предприемането на мерки за саморегулиране от страна на доставчиците на посреднически услуги във връзка с настоящата директива, по-специално за укрепване на вътрешните механизми за борба с онлайн материалите, посочени в член 25, параграф 1, и за подобряване на обучението на служителите им, занимаващи се с предотвратяване, подпомагане и подкрепа на жертвите на посочените там престъпления.

Член 43

Сътрудничество на равнището на Съюза

Държавите членки предприемат подходящи действия за улесняване на сътрудничеството помежду си с цел подобряване на прилагането на настоящата директива. Това сътрудничество е насочено най-малкото към:

- a) обмен на най-добри практики и консултации относно отделни случаи, включително чрез Евроюст и Европейската съдебна мрежа по наказателноправни въпроси;

- б) обмен на информация и най-добри практики със съответните агенции на Съюза;
- в) предоставяне на помощ на мрежите на Съюза, работещи по въпроси, пряко свързани с насилието над жени и домашното насилие.

Член 44

Събиране на данни и изследвания

1. Държавите членки разполагат със система за събиране, разработване, изготвяне и разпространение на статистически данни относно насилието над жени или домашното насилие, включително формите на насилие, посочени в членове 5—10.
2. Статистическите данни включват следните данни, разбити по пол, възраст на жертвата и на извършителя на престъплението, връзка между жертвата и извършителя на престъплението и вид на престъплението:
 - а) броя на жертвите, които са били подложени на насилие над жени или домашно насилие през последните 12 месеца, през последните пет години и през целия живот;
 - б) годишния брой на тези жертви, на съобщените престъпления, на лицата, преследвани и осъдени за такива форми на насилие, получени от национални административни източници.
3. Държавите членки извършват основано на населението изследване на всеки 5 години, като използват хармонизираната методика на Комисията (Евростат) за събиране на данните, посочени в параграф 2, буква а), и въз основа на това оценяват разпространението и тенденциите при всички форми на насилие, обхванати от настоящата директива.

Държавите членки предават тези данни на Комисията (Евростат) най-късно [3 години след влизането в сила на директивата].
4. За да се гарантира съпоставимост на административните данни в рамките на Съюза, държавите членки събират административни данни въз основа на общи разбивки, разработени в сътрудничество със и в съответствие с методиката, разработена от Европейския институт за равенство между половете в съответствие с параграф 5. Те предават ежегодно тези данни на Европейския институт за равенство между половете. Предадените данни не съдържат лични данни.
5. Европейският институт за равенство между половете оказва подкрепа на държавите членки при събирането на данните, посочени в параграф 2, буква б), включително чрез установяването на общи стандарти за преброяване на единиците, правила за преброяване, общи разбивки, отчетни формати и класификация на престъпленията.
6. Държавите членки предоставят събраните статистически данни на разположение на обществеността. Статистическите данни не съдържат лични данни.
7. Държавите членки подкрепят научните изследвания относно първопричините, последиците, случаите и процента на осъдителни присъди на формите на насилие, обхванати от настоящата директива.

ГЛАВА 7

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 45

Изменение на Директива 2011/93/ЕС

В член 3 от Директива 2011/93/ЕС се добавят следните параграфи:

- „7. Държавите членки гарантират, че следните умишлени деяния се наказват с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от две години:
- а) извършването с дете, ненавършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, на акт на вагинално, анално или орално проникване от сексуално естество, с телесна част или предмет;
 - б) принуждаването на дете, ненавършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, да извърши с друго лице акт на вагинално, анално или орално проникване от сексуално естество, с телесна част или предмет.
8. Когато детето е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, но не е съгласно с акта, държавите членки гарантират, че деянието, посочено в параграф 7, се наказва с лишаване от свобода за максимален срок не по-малък от 10 години.
9. За целите на параграф 8 държавите членки гарантират, че акт, който не е по взаимно съгласие, се разбира като акт, извършен без даденото доброволно съгласие на детето или когато детето не е в състояние да формира свободно волеизявление поради наличието на обстоятелствата, посочени в параграф 5, включително физическото или психическото състояние на детето, като състояние на безсъзнание, интоксикация, сън, заболяване или телесна повреда.
- Съгласието може да бъде оттеглено по всяко време на акта. Липсата на съгласие не може да бъде опровергана единствено от мълчанието на детето, неговата словесна или физическа несъпротива или минало сексуално поведение.“

Член 46

Равнище на защита

В настоящата директива се установяват минимални правила. Държавите членки могат да въведат или запазят разпоредби с по-високи стандарти, включително такива, които осигуряват по-високо равнище на защита и подкрепа за жертвите.

Член 47

Докладване

1. Най-късно до [седем години след влизането в сила на настоящата директива] държавите членки съобщават на Комисията цялата необходима информация

относно прилагането на настоящата директива, за да може Комисията да изготви доклад за прилагането на настоящата директива.

2. Въз основа на информацията, предоставена от държавите членки съгласно параграф 1, Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад, в който прави преглед на прилагането на настоящата директива.

Член 48

Връзка с други актове на Съюза

1. Настоящата директива не засяга прилагането на следните правни актове:
 - а) Директива 2011/36/ЕС,
 - б) Директива 2011/93/ЕС,
 - в) Директива 2011/99/ЕС,
 - г) Директива 2012/29/ЕС,
 - д) Регламент (ЕС) № 606/2013,
 - е) [Регламент (ЕС).../... относно единния пазар на цифрови услуги].
2. Специфичните мерки за превенция, защита и подкрепа на жертвите съгласно настоящата директива се прилагат в допълнение към мерките, предвидени в директиви 2011/36/ЕС, 2011/93/ЕС и 2012/29/ЕС.

Член 49

Клауза за запазване на равнището на защита

Нищо в настоящата директива не може да се тълкува като намаляване, ограничаване или дерогация от правата и процесуалните гаранции, гарантирани от законодателството на държава членка, което осигурява по-високо равнище на защита. Държавите членки не понижават посоченото по-високо равнище на защита, гарантирано към момента на влизане в сила на настоящата директива.

Член 50

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива най-късно до *[две години след влизането в сила]*. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.
2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното право, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 51

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 52

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Страсбург на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

1.2. Съответни области на политиката

1.3. Предложението/инициативата е във връзка с:

1.4. Цели

1.4.1. Общи цели

1.4.2. Конкретни цели

1.4.3. Очаквани резултати и отражение

1.4.4. Показатели за изпълнението

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

1.5.2. Добавена стойност от участието на Съюза (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на тази точка „добавена стойност от участието на Съюза“ е стойността, която е резултат от намесата на ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства

1.6. Продължителност и финансово отражение на предложението/инициативата

1.7. Планирани методи на управление

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. Обосновка на предложените начини за управление, механизми за финансиране на изпълнението, начини за плащане и стратегия за контрол

2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им

2.2.3. Оценка и обосновка на разходната ефективност на проверките (съотношение „разходи за контрол ÷ стойност на съответните управлявани фондове“) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

3.2. Очаквано финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

3.2.2. Очакван резултат, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи

3.2.3. Обобщение на очакваното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

3.2.4. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

3.2.5. Финансов принос от трети страни

3.3. Очаквано отражение върху приходите

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно борбата с насилието над жени и домашното насилие

1.2. Съответни области на политиката

Област на политиката: Правосъдие и вътрешни работи

Дейност: Равенство

1.3. Предложението/инициативата е във връзка с:

☐ **ново действие**

☐ **ново действие след пилотен проект/подготвително действие**⁵³

☒ **продължаване на съществуващо действие**

☐ **сливане на едно или няколко действия към друго/ново действие**

1.4. Цели

1.4.1. Общи цели

Предложението за директива ще задължи всички държави членки да събират административни данни относно насилието над жени и домашното насилие (годишен брой на жените жертви на насилие над жени, на жертвите на домашно насилие, на съобщените престъпления, на лицата, срещу които е образувано наказателно преследване, и на лицата, осъдени за форма на насилие над жени или домашно насилие) въз основа на общи разбивки по пол, възраст на жертвата и на извършителя на престъплението, връзка между жертвата и извършителя на престъплението, вид престъпление и други значими променливи.

За събирането на данните ще се разработи обща методика, а Европейският институт за равенство между половете (EIGE), който ще събира данните ежегодно, ще предостави подкрепа (вж. 1.4.2). Административната задача за събиране на данни ще разшири дейностите по събиране на данни, които EIGE вече извършва на доброволна основа с някои държави членки (вж. 1.5.2). Разширяването ще позволи на ЕС да осигури съпоставимост на националните данни, да наблюдава прилагането на директивата и да получава изчерпателна статистическа информация относно разпространението на насилието над жени и домашното насилие.

1.4.2. Конкретни цели

С предложението на Европейския институт за равенство между половете (EIGE) ще се възложи:

1) да разработи разбивки и методика в сътрудничество с държавите членки, за да се гарантира административната съпоставимост на данните в целия Европейски съюз;

2) да оказва подкрепа на държавите членки при събирането на данни чрез установяване на общи стандарти за преброяване на единиците, правила за

⁵³

Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

преброяване, общи разбивки, отчетни формати и класификация на престъпленията. Това може да включва насърчаване на сътрудничеството и обмяна на практики.

1.4.3. Очаквани резултати и отражение

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на бенефициерите/целевите групи.

Очаква се предложението да повиши ефективността на събирането на съпоставими административни данни в целия Съюз относно всички форми на насилие над жени и домашно насилие.

От 2012 г. насам EIGE подпомага държавите членки при укрепването на техните административни процедури за събиране на данни и разработването на статистика за различните форми на насилие над жени. Анализът на наличните данни във всяка държава членка разкри предизвикателства при събирането на данни, произтичащи от правния контекст, институционалната практика и сериозните технически ограничения.

Не съществува систематичен и стандартизиран метод за събиране на данни относно актовете на насилие над жени и домашно насилие в целия ЕС, особено що се отнася до обхванатите видове престъпления и отношенията между жертвата и извършителя. Между държавите членки съществуват големи различия по отношение на методите, използвани за събиране на данни, качеството на събираните данни и начина, по който те се съхраняват, споделят между съответните органи (правоприлагащи, съдебни, здравни и социални служби и др.) и на международно равнище и се оповестяват публично. Различията в практиката и липсата на задължителни принципи за записване възпрепятстват методичното записване на данни за жертвите и извършителите, по-специално по отношение на техния пол и връзката между тях. В резултат на това наличните данни все още далеч не са пълни и съпоставими, което подкопава усилията за анализиране на престъпните тенденции и за оценка на ефективността на въведените мерки.

Повишаването на ефективността на процесите на събиране на съпоставими административни данни има революционен потенциал за преодоляване на настоящата липса на доказателства за разпространението на насилието над жени и домашното насилие. Понастоящем ЕС не получава оценка в областта на насилието в индекса за равенство между половете (GEI) поради липсата на съпоставими данни за целия ЕС. В резултат на това насилието над жени, една от основните форми на дискриминация, основана на пола, се счита само за допълнителна област в GEI. Събирането на съпоставими административни данни в целия ЕС може да даде възможност за систематично измерване на насилието над жени и домашното насилие и тяхното различно въздействие върху живота на жертвите. Единствено чрез събиране на количествени и качествени данни за мотивите, формите и въздействието на насилието над жени държавите членки ще могат да разработят напълно ефективни мерки за защита и подкрепа на жертвите. Ето защо по-добрата защита на основните права на жертвите на насилие е в основата на тези усилия и жертвите ще бъдат основните бенефициери на това значително подобрение в целия ЕС.

1.4.4. Показатели за изпълнението

Посочете показателите за проследяване на напредъка и на постиженията.

1. Разработване/внедряване на общи разбивки и методика за осигуряване на административна съпоставимост на данните в целия Съюз, които да бъдат разработени в сътрудничество с държавите членки;
2. Създаване на инструмент за събиране на данни и неговото внедряване със съпътстващи насоки, издадени от EIGE и одобрени от държавите членки в пълно съответствие с директивата;
3. Разработване на насоки за хармонизиране и стандартизиране на статистическите данни за престъпността във връзка с насилието над жени и домашното насилие в сътрудничество със съответните заинтересовани страни като Евростат и Службата на ООН по наркотиците и престъпността (СНПООН);
4. Брой на държавите членки, които получават подкрепа при събирането на данни чрез установяването на общи стандарти за преброяване на единиците, правила за преброяване, общи разбивки, отчетни формати и класификация на престъпленията;
5. Брой на държавите членки, които са в състояние да докладват данни за всички форми на насилие, включени в директивата, ежегодно (наличие на данни);
6. Брой на държавите членки, които са в състояние да докладват данни в пълно съответствие с изискванията на директивата за предоставяне на данни, ежегодно (съпоставимост на данните);
7. Брой на държавите членки, които спазват стандартите на Европейския съюз за докладване на статистически метаданни, ежегодно;
8. Брой посещения на портала за данни.

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

Основните изисквания след влизането в сила на предложението са следните:

- Установен капацитет на EIGE (гарантирани човешки и финансови ресурси) през 2025/2026 г.⁵⁴;
- Създадена координационна система за събиране на данни на равнището на ЕС (EIGE като координационен орган, мрежа от изследователи и доставчици на данни на равнище държави членки) през периода 2025—2026 г.;
- Определяне на изисквания и започване на процедура по възлагане на обществени поръчки от страна на EIGE — през 2025/2026 г.
- Договорени стандартни оперативни процедури (СОП) за управление на данни, включително събиране, въвеждане и валидиране на данни, подпомагане на стандартизацията на административните данни за насилието над жени през периода 2025—2026 г.;
- Инструмент за събиране на данни, проектиран, тестван и хостван на подходяща онлайн платформа, създадена и управлявана от EIGE през 2026 г.;

⁵⁴

Предполагамата година на влизане в сила на задълженията. В зависимост от точната година може да се наложи адаптиране на информацията, посочена в ЗФО за следващите години.

- Уебплатформа за подаване на данни със защитено прехвърляне на данни, функционираща през 2027 г.;
- Поддръжка и отстраняване на неизправности на уебплатформата от 2027 г. нататък;
- Редовно публикуване и разпространение на събраните статистически данни чрез базата данни на EIGE със статистически данни за равенството между половете, редовно от 2027 г. нататък.

1.5.2. *Добавена стойност от участието на Съюза (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на тази точка „добавена стойност от участието на Съюза“ е стойността, която е резултат от намесата на ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.*

Задължението за събиране на административни данни е единственият начин да се даде възможност за събиране на административни данни в целия ЕС на стандартизирана основа. Тъй като понастоящем държавите членки прилагат различни методики за събиране на административни данни в тази област на политиката, наличието на съпоставими данни в Европа остава ограничено.

Участието на EIGE е най-подходящият начин за структуриране на събирането на данни, тъй като тази задача се основава на вече извършената от EIGE работа на доброволна основа с ограничен брой държави членки и данни. С него се разширява задачата, посочена в член 3, параграф 1, букви а) и б) от учредителния регламент на EIGE (№ 1922/2006): „събира, анализира и разпространява значима обективна, сравнима и надеждна информация относно равенството между половете, включително и резултати от изследвания и най-добри практики, предоставени му от държавите членки“ и „разработва методи за повишаване обективността, сравнимостта и надеждността на данните на европейско равнище чрез установяването на критерии, които ще подобрят съгласуваността на информацията и ще вземат предвид въпросите на равенството между половете при събирането на данни“. То ще направи съществуващото събиране на данни задължително и редовно и ще разшири обхвата му, така че да обхване всички държави членки.

Разширената задача ще бъде изцяло приведена в съответствие с правилата и политиките на Евростат: подобряването на административните системи за събиране на данни е в съответствие със стратегията на Европейския съюз за модернизиране на социалната статистика, а именно чрез реструктуриране на метода на изготвяне, при който статистиката се изготвя като част от интегриран модел.

Събирането на данни е от решаващо значение за наблюдението на прилагането на бъдещата директива, което се очаква да се извършва на редовни интервали след влизането ѝ в сила. Заинтересованите страни, които работят активно в областта на събирането на данни (Съвета на Европа, Агенцията на Европейския съюз за основните права, Европейският парламент) настоятелно призовават Комисията да даде възможност за създаването на по-надеждни данни по темата по този начин.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

Макар че въздействието върху националните системи за записване на данни може да е било ограничено до момента, работата, извършена от EIGE от 2017 г. насам заедно с някои държави членки на доброволен принцип, доведе до някои значителни подобрения. По-специално тяхната работа по оценяването на статистическия капацитет на държавите членки за предоставяне на данни относно три основни форми на насилие над жени (насилие от страна на интимния партньор, изнасилване и убийство на жени) послужи за:

- повишаване на осведомеността относно значението на събирането и анализа на данни за тези форми на насилие;

- подобряване на събирането на данни и анализа на данни в някои държави членки (DE, EL);

- разработване на нови бази данни, посветени на събирането на конкретни данни за домашното насилие и интегрирането на различни системи (събиране на административни данни от прокурори, съдебна система, полиция), които понастоящем предоставят разпокъсана картина. Това доведе до създаването на интегрирани системи в някои държави членки (PT, EL).

Текущата доброволческа работа също така откри следните нужди и ключови области на подобрение:

- необходимостта от обмен на добри практики и обсъждане с националните доставчици на данни, за да се подобрят техните системи за събиране на данни;

- необходимостта да се работи в партньорство с други агенции за хармонизиране на изискванията за събиране на данни, като например Евростат, Съвета на Европа (GREVIO), СНПООН;

- значението на ясните определения и понятия, без социалнополови предубеждения, за да се хвърли светлина върху формите на този вид насилие, които остават невидими, за които не се съобщава достатъчно и които не се регистрират достатъчно;

- необходимостта от изграждане на капацитет и обучение за националните доставчици на данни;

- значението на събирането на данни за точната оценка на рисковете от повторно виктимизиране и за разработването на по-добри превантивни мерки.

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти

Събирането на административни данни относно насилието над жени и домашното насилие е от решаващо значение за създаването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие и ключова част от стратегията за равенство между половете за периода 2020—2025 г. То дава възможност за наблюдение в целия Съюз на разпространението на престъпните деяния, които представляват насилие над жени или домашно насилие. То създава нови познания за дълбочината на проблема и би позволило да се наблюдават тенденциите и да се начертават политики за ефективни действия срещу това насилие.

Тази цел е изрично спомената в Стратегията за равенство между половете, Стратегията на ЕС за правата на детето (2021—2024 г.), Стратегията на ЕС за правата на жертвите (2020—2025 г.), Стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020—2025 г., Стратегията за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г. и Плана за действие на Европейския стълб на социалните права. В Плана за действие относно равенството между половете III борбата с насилието на социалнополова основа е един от приоритетите на външната дейност на ЕС. Настоящото предложение е включено в работната програма на Комисията за 2021 г. и фигурира на видно място в политическите насоки и в речите на председателя за състоянието на Съюза за 2021 г. и 2022 г.

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства

Разходите, свързани с разработването на обща рамка за събиране на административни данни, следва да се поемат от бюджета на Съюза и да бъдат отразени в бюджета на съответната агенция — EIGE. В рамките на обхвата на настоящото предложение увеличението на приноса на ЕС за EIGE ще бъде финансирано от програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV) за периода 2025—2027 г. От 2028 г. нататък (вж. раздел 1.6) тези разходи ще станат неразделна част от вноската на ЕС за EIGE, която ще бъде приета от бюджетния орган чрез годишната бюджетна процедура.

1.6. Продължителност и финансово отражение на предложението/инициативата

☐ **ограничен срок на действие**

- ☐ в сила от [ДД/ММ]ГГГГ до [ДД/ММ]ГГГГ
- ☐ Финансово отражение от ГГГГ до ГГГГ за бюджетни кредити за поети задължения и от ГГГГ до ГГГГ за бюджетни кредити за плащания.

☒ **неограничен срок на действие**

- Изпълнение с период на започване на дейност от 2025/26 г. до 2027 г.,
- последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Планирани методи на управление⁵⁵

☐ **Пряко управление от Комисията**

- ☐ от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;
- ☐ от изпълнителните агенции

☐ **Споделено управление с държавите членки**

☒ **Непряко управление** чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

- ☐ трети държави или на органите, определени от тях;
- ☐ международни организации и техните агенции (да се уточни);
- ☐ ЕИБ и Европейския инвестиционен фонд;
- ☒ органи, посочени в членове 70 и 71;
- ☐ публичноправни органи;
- ☐ частноправни органи със задължение за обществена услуга, доколкото са им предоставени подходящи финансови гаранции;
- ☐ органи, уредени в частното право на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и на които са предоставени подходящи финансови гаранции;
- ☐ лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на ОВППС съгласно дял V от ДЕС и които са посочени в съответния основен акт.

⁵⁵

Подробности във връзка с методите на управление и позоваванията на Финансовия регламент могат да бъдат намерени на уебсайта BudgWeb:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Да се посочат честотата и условията.

Извършването на мониторинг и оценка на разработването и функционирането на събиране на данни е от решаващо значение и ще се предприема, като се следват принципите, очертани в общия подход относно децентрализираните агенции.

EIGE трябва всяка година да изпраща до Комисията, Европейския парламент и Съвета единен програмен документ (ЕПД), съдържащ многогодишни и годишни работни програми и програмиране на ресурсите. В ЕПД се определят целите, очакваните резултати и показателите за изпълнение, за да се наблюдава постигането на целите и резултатите.

След като бъде даден ход на разширеното административно събиране на данни, EIGE ще представи на Европейския парламент и на Съвета доклад, в който се обяснява как са били постигнати целите, по-специално във връзка с планирането и разходите.

Две години след началото на дейността и всяка година след това EIGE ще представя на Комисията доклад относно техническото функциониране на дейностите по събиране на данни.

Тази дейност ще бъде редовно оценявана в контекста на последващите оценки на EIGE, които се извършват в съответствие с член 20 от Регламент (ЕО) № 1922/2006.

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. *Обосновка на предложените начини за управление, механизми за финансиране на изпълнението, начини за плащане и стратегия за контрол*

Като се има предвид, че предложението оказва въздействие върху годишната вноска на ЕС за EIGE, бюджетът на Съюза ще бъде изпълняван чрез непряко управление.

Съгласно принципа на добро финансово управление бюджетът на агенцията се изпълнява в съответствие с ефективен и ефикасен вътрешен контрол.

По отношение на последващите проверки агенцията подлежи на:

- вътрешен одит, извършван от Службата за вътрешен одит на Комисията;
- годишни доклади на Европейската сметна палата, осигуряващи декларация за достоверност относно надеждността и точността на отчетите, както и относно законосъобразността и редовността на свързаните с тях операции;
- годишно освобождаване от отговорност от страна на Европейския парламент;
- евентуални разследвания, провеждани от OLAF, за да се гарантира по-специално, че ресурсите, отпуснати на агенциите, се използват правилно;
- допълнително равнище на контрол и отчетност, осигурено от Европейския омбудсман.

2.2.2. *Информацията относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им*

На този етап не са установени конкретни рискове.

2.2.3. *Оценка и обосновка на разходната ефективност на проверките (съотношение „разходи за контрол ÷ стойност на съответните управлявани фондове“) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)*

Съотношението „разходи за контрол/плащане на съответните управлявани средства“ се отчита от Комисията. В ГОД на ГД „Правосъдие и потребители“ за 2020 г. това съотношение е 0,74 % по отношение на субектите, на които са поверени задачи за непряко управление, и децентрализираните агенции, включително EIGE.

Европейската сметна палата (ЕСП) потвърди законосъобразността и редовността, както и надеждността на годишните отчети на EIGE за 2020 г., което означава процент на грешки под 2 %. Няма признаци, че процентът на грешки ще се влоши през следващите години. Надеждността на отчетите за 2020 г. също се потвърждава въз основа на проверка от независим външен одитор.

2.3. **Мерки за предотвратяване на измами и нередности**

Да се посочат съществуващите или планираните мерки за превенция и защита, например от стратегията за борба с измамите.

Мерките, свързани с борбата с измамите и нередностите, съдържат, наред с другото, в стратегията на EIGE за борба с измамите за периода 2021—2023 г. EIGE участва в организирани от Европейската служба за борба с измамите дейности по предотвратяване на измами и е задължена да информира незабавно Комисията за случаи на предполагаеми измами и други финансови нередности.

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

- Съществуващи бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид разход	Финансов принос			
	Номер	Многогод./едногод. ⁵⁶	от държави от ЕАСТ ⁵⁷	от държави кандидатки ⁵⁸	от трети държави	по смисъла на член 21, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент
Функция 2	07.100500 Европейски институт за равенство между половете	Многогод.	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Функция 2	07.0603 — Дафне	Многогод.	НЕ	Да	НЕ	НЕ

- Поискани нови бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид разход	Финансов принос			
	Номер	Многогод./едногод.	от държави от ЕАСТ	от държави кандидатки	от трети държави	по смисъла на член 21, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент
	[XX.YY.YY.YY]		ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ

⁵⁶ Многогод. = Многогодишни бюджетни кредити/едногод. = едногодишни бюджетни кредити.

⁵⁷ ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия.

⁵⁸ Държави кандидатки и ако е приложимо, потенциални кандидатки от Западните Балкани.

3.2. Очаквано финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи
- ☐ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу:

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	Номер	Функция 2: Сближаване, устойчивост и ценности
--	-------	---

Орган: EIGE			Година N ⁵⁹	Година N+1	Година N+2		Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)	ОБЩО
Дял 1: Разходи за персонал ⁶⁰	Поети задължения	(1)	0,200	0,200	0,200			0,600
	Плащания	(2)	0,200	0,200	0,200			0,600
Дял 2: Разходи за инфраструктура и оперативни разходи	Поети задължения	(1a)	0,050	0,250	0,050			0,350
	Плащания	(2a)	0,050	0,250	0,050			0,350

⁵⁹ Предполага се, че дейността ще започне през 2025/2026 г. (в зависимост от датата на влизане в сила на директивата) и няма крайна дата. Оценката за следващите години е същата, като се вземат предвид корекционният коефициент и увеличението на заплатите за дял 1, инфлацията за дялове 2 и 3.

⁶⁰ Разходи за персонал, изчислени от Агенцията (т.е. очаквани реални разходи/нестандартни средни разходи).

Дял 3: Оперативни разходи:	Поети задължения	3а)	0,500 ⁶¹	0,500 ⁶²	0,500 ⁶³			1,500
	Плащания	(3б)	0,500	0,500	0,500			1,500
ОБЩО бюджетни кредити за EIGE	Поети задължения	=1+1а +3а	0,750	0,950	0,750			2,450
	Плащания	=2+2а +3б	0,750	0,950	0,750			2,450

Функция от многогодишната финансова рамка	7	„Административни разходи“
--	----------	---------------------------

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)			ОБЩО
ГД: <.....>									
• Човешки ресурси									
• Други административни разходи									
ОБЩО ГД <.....>	Бюджетни кредити								

ОБЩО бюджетни кредити	(Общо задължения = поети общо)								
------------------------------	--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

⁶¹ Оценка въз основа на подобни проекти; в зависимост от пазарните цени.
⁶² Оценка въз основа на подобни проекти; в зависимост от пазарните цени.
⁶³ Оценка въз основа на подобни проекти; в зависимост от пазарните цени.

за ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	плащания)								
--	-----------	--	--	--	--	--	--	--	--

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година N ⁶⁴	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)			ОБЩО
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИИ 1—7 от многогодишната финансова рамка	Поети задължения								
	Плащания								

3.2.2. Очаквано отражение върху бюджетните кредити на EIGE

Бюджетни кредити за поети задължения в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Да се посочат целите и резултатите			Година N		Година N+1		Година N+2		Година N+3		Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)						ОБЩО	
	РЕЗУЛТАТИ																	
	Вид ⁶⁵	Среден разход	Бр.	Разход	Бр.	Разход	Бр.	Разход	Бр.	Разход	Бр.	Разход	Бр.	Разход	Бр.	Разход	Общ бр.	Общо разходи
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 1 ⁶⁶ Разработване на разбивки и																		

⁶⁴ Година N е годината, през която започва да се осъществява предложението/инициативата. Моля, заменете буквата „N“ с очакваната първа година от изпълнението (например: 2021 г.) Същото за следващите години.

⁶⁵ Резултатите са продукти и услуги, които трябва да бъдат доставени (например: брой финансирани студентски обмени, брой km изградени пътища и т.н.).

методика в сътрудничество с държавите членки, за да се гарантира административна съпоставимост на данните в целия Европейски съюз																	
— Резултат	Разработване на инструмент за разбивка на данните			0,071		0,071		0,071									
— Резултат	Разработване на методика за съпоставимост на данните			0,071		0,071		0,071									
Междинен сбор за конкретна цел № 1				0,142		0,142		0,142									
Конкретна ЦЕЛ № 2 Подкрепа на държавите членки при събирането на данни чрез установяване на общи стандарти за преброяване на единиците, правилата за преброяване, общите разбивки, отчетните формати и класификацията на престъпленията																	
— Резултат	Формат за докладване, интегриран в платформата и прилаган от държавите членки			0,071		0,071		0,071									

	Оперативни процедури, приети от всички държави — членки на ЕС			0,071		0,071		0,071									
	Необходими данни, изпратени от държавите членки на EIGE по сигурен начин			0,071		0,071		0,071									
	Данни, предадени по структуриран, полуавтоматич ен начин			0,071		0,071		0,071									
	Данните, предоставени на общественост а в интернет, като се гарантира спазването на ОПЗД			0,074		0,074		0,074									
Междинен сбор за конкретна цел № 2				0,358		0,358		0,358									
ОБЩО РАЗХОДИ				0,500		0,500		0,500									

3.2.3. Очаквано отражение върху човешките ресурси на EIGE

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:
- млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година N ⁶⁷	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)	ОБЩО
--	---------------------------	---------------	---------------	---------------	--	------

—

Срочно наети служители (степени AD) ⁶⁸	0,070	0,070	0,070					
Срочно наети служители (степени AST)								
Договорно наети служители ⁶⁹	0,130	0,130	0,130					
Командировани национални експерти								

—

ОБЩО								
------	--	--	--	--	--	--	--	--

—

- Изисквания по отношение на персонала (ЕПРВ):

	Година N ⁷⁰	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)	ОБЩО
--	---------------------------	---------------	---------------	---------------	--	------

—

Срочно наети служители (степени AD)	1	1	1					
Срочно наети служители								

⁶⁷ Предполага се, че дейността ще започне през 2025/2026 г. (в зависимост от датата на влизане в сила на директивата) и няма крайна дата.

⁶⁸ Разходи за персонал, изчислени от Агенцията (т.е. очаквани реални разходи/нестандартни средни разходи.)

⁶⁹ Разходи за персонал, изчислени от Агенцията (т.е. очаквани реални разходи/нестандартни средни разходи).

⁷⁰ Предполага се, че дейността ще започне през 2025/2026 г. (в зависимост от датата на влизане в сила на директивата) и няма крайна дата.

(степени AST)								
Договорно наети служители	2	2	2					
Командировани национални експерти								

—

ОБЩО								
------	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2.3.1. Очаквани нужди от човешки ресурси

- ☒ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси
- ☐ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

Оценката се посочва в еквиваленти на пълно работно време

	Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)
• Должности в щатното разписание (должностни лица и срочно наети служители)					
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)					
20 01 02 03 (Делегации)					
01 01 01 01 (Непреки научни изследвания)					
01 01 01 11 (Преки научни изследвания)					
Други бюджетни редове (да се посочат)					
• Външен персонал (в еквивалент на пълно работно време: ЕПРВ)⁷¹					
20 02 01 (ДНП, КНЕ, ПНА от общия финансов пакет)					
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ, ПНА и МЕД в делегациите)					
XX 01 xx yy zz ⁷²	— в централата				
	— в делегациите				
01 01 01 02 (ДНП, КНЕ, ПНА — Непреки научни изследвания)					
01 01 01 12 (ДНП, КНЕ, ПНА — Преки научни изследвания)					
Други бюджетни редове (да се посочат)					
ОБЩО					

XX е съответната област на политиката или бюджетен дял.

Нуждите от човешки ресурси ще бъдат покрити от персонала на ГД, на който вече е възложено управлението на дейността и/или който е преразпределен в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят:

Должностни лица и срочно наети служители	
Външен персонал	

⁷¹ ДНП = договорно нает персонал; МП = местен персонал; КНЕ = командирован национален експерт; ПНА = персонал, нает чрез агенции за временна заетост; МЕД = младши експерт в делегация.

⁷² Подтаван за външния персонал, покрит с бюджетните кредити за оперативни разходи (предишни редове ВА).

3.2.4. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

- ☐ Предложението/инициативата е съвместимо(а) с настоящата многогодишна финансова рамка.
- ☒ Предложението/инициативата налага препрограмиране на съответната функция от многогодишната финансова рамка.

Предложението налага препрограмиране на съответната функция от многогодишната финансова рамка. Източникът за преразпределение е програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV) — направление „Дафне“ (07.0603) за увеличаване на бюджетния ред на EIGE (07.1005) за периода 2025—2027 г.

- ☐ Предложението/инициативата налага да се използва Инструментът за гъвкавост или да се преразгледа многогодишната финансова рамка⁷³.

Обяснете какво е необходимо, като посочите съответните функции, бюджетни редове и суми.

3.2.5. Финансов принос от трети страни

Предложението/инициативата:

- ☒ не предвижда съфинансиране от трети страни
- ☐ предвижда следното съфинансиране от трети страни, като оценките са дадени по-долу:

Бюджетни кредити в млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година N ⁷⁴	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)			Общо
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

⁷³ Вж. членове 12 и 13 от Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027.

⁷⁴ Година N е годината, през която започва да се осъществява предложението/инициативата. Моля, заменете буквата „N“ с очакваната първа година от изпълнението (например: 2021 г.) Същото за следващите години.

3.3. Очаквано отражение върху приходите

- ☒ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- ☐ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
 - ☐ върху собствените ресурси
 - ☐ върху разните приходи
 - ☐ Моля, посочете дали приходите са записани по разходни бюджетни редове

Млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен ред:	бюджетен	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата ⁷⁵					Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)
			Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3		
Член								

За целевите приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

⁷⁵

Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднали 20 % за разходи по събирането.